НЬҺОН АРГААР МАЛАА ХАРУУҺАЛЖА ЭХИЛЬҺЭН, „ЁЛОЧКА“ ГЭЭШЫЕ
ЭГЛЭҺЭН ХҮНҮҮД ЛЭ МАЛ АЖАЛАЙ СААШАНХИ ЗАМЫЕ НЭЭЖЭ ҮГЭНЭ

Н. С. ХРУЩЕВ.

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯТ ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 42 (9796) | 1962 оной февралиин 18, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

...бэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой һаалишан Вера
Ф. СОРОКИНОЙ фото.

УЯЛГАНЬ—2500 ЛИТР

. Зунай ааяма халуун, үһэз борооһоо, үбэлэй янгинама шэрүүн жабар, саһа бордоһонһоо заашье тунхарингүй, олон жэлдэ таһалгаряагүй һаалишанаар хүдэлхэ гээшэ тиимэ амар хэрэг бэшэ. Теэд байгаалиин халуун хүйтые, ажалай хүндэ хүшэрые дабаһан Дашима Доржиева эгсэ 18 жэлдэ һаалишанаар ажаллажа ябанал.

Мухаршэбэрэй «Эрдэм» совхозой 4-дэхи отделенеэр ябаһан хүн тэрээнтэй уулзаһан, хөөрэлдэһэншье байжа болохот. Гэбэшье нүхэр Доржиева жэлһээ жэлдэ мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлжэ, дүй дүршэлөө баяжуулжа ябадаг, аймаг, совхоз соогоо нэрэ солоёо алдаршуулһан, түрүү зэргын хүн гээшэ. Тиимэл хадань нютагаархиниинь Дашима Доржиевнае Түгэнэй сомоной Соведэй депутат болгон нёдондо хабар һунгаһан байгаа ха юм.

Долоон жэлэй гурбадахи жэлдэ үнеэн бүриһөө 2000 литр һү һаахаб гэһэн уялга энэ түрүү малшамнай абаа бэлэй. Тэрэ уялгаяа нүхэр Доржиева болзорһоонь уридшалан дүүргэһэн юм. Туйлаһан амжалтаараа һанаагаа дүүргээд һуудаг бэшэ хүн туладаа, 1962 ондошье үшөөл ехээр һү һааха, сагаан эдеэ билтаруулха гэжэ бодоһон байгаа. Тиигэжэ байгша ондо үнеэн бүриһөө 2500 литр һү һаахаб гэжэ үгэеэ үгэһэн байна. Үбэлэй хүйтэнэй һаари байбашье һаань, мүнөө зуу һайса гаран литр һү үнеэн бүриһөө һаагаад байна.

Адууһа малһаа абтадаг ашаг шэмые дээшэлүүлхын хойноһоо оролдожо ябадаг, һайн һайхан сэдьхэлтэй ажалша бэрхэ хүн һэн туладаа хэлэһэндээ хүрэхэл байха.

Б. Жамбалов,
манай корр.

МАЛШАДАЙ ХАЛУУН ХАҺА

ОЛОНДО ХҮНДЭТЭЙ

Шэлбэнгын һаалинн фермэдэ Самажап Аюровагай ерэхэдэ, «энэ басаган һанаһандаа хүрэхэл байха» гэлсэгшэ бэлэй. Тэрэ гэһээр 15 жэл үнгэрөө. Энэмнай мүнөөшье Дэрээнэй совхозой 3-дахи отделенидэ һаалишанаар хүдэлһэн зандаа. Тэрэнэй һааһан һү хэмжэбэл хэдэн мянган бидон болохо, түлжүүлһэн туғалнуудынь һүрэг олон мал байха. Гадна энэ залуу һаалишадта өөрынгөө дүй дүршэл, онол шадабаряа үгэхэ гэжэ саг үргэлжэ оролдодог юм. Тиигэжэ өөрһөөнь дутахагүй бэрхэ һаалишад М. Доржиева, Б. Будаева, В. Дамбаева гэгшэдые хүмүүжүүлээ.

Үнгэрэгшэ жэл үбһэ тэжээлэй дутамаг байбашье, Самажап Гынденовна даажа байһан үнеэн бүриһөө 1600-гаад литр һү һаагаа, толгой бүриһөөнь тугал абажа түлжүүлээ.

Совхозой дирекци, профсоюзай комитет түрүү һаалишанай ажалые үндэрөөр сэгнэжэ, коммунис ажалай ударник гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгоо.

Б. БУДАЕВ,
Дэрээнэй совхозой 3-дахи отделениин партбюрогой секретарь.

Баргажан.

ЗАЛУУ МАЛШАН

Ким Сандаковой даада малшад «Буруун-гол» гэжэ газарта байрланхай. Энэмнай зун-намарай үедэ бэлшээрнингээ газарые зүбөөр хэрэглэжэ шаһанай ашаар үбэлжэлгэдөө түгэс бэлэдхэлтэйгээр ороо һэн. Мүнөө харууһалдаг 98 толгой хашарагуудайнгаа хүсэ тамирыень доошолуулхагүйн түлөө ехэ оролдолго гаргана. Малнуудайнь байра дулаахан, хохир дэбдихэрээр хүсэд хангагданхай.

Залуу малшан шударгы ажалаараа шалгаржа колхоздоо хүндэтэй болонхой. Тиигэжэ һаяхан партиин гэшүүнэй кандидат болоо.

Гадна энэмнай партиингаа шэнэ Программа, Устав болон XXII съездын түүхэтэ шиидхэбэрнүүдые малшадай дунда ойлгуулхын тула оролдодог, һонин һонин хөөрэлдөө ходо хэдэг.

П. ЖУЖАЕВ,
Ахын «Улаан Аха» колхоз.
Авторай фото.

ТУГАЛШАДАЙ ОРОЛДОЛГО

Цыден-Доржи Жалсанов хани нүхэр Дариматаяа мал ажал дээрэ хүдэлһөөр үнинэй. Хэдэн жэлэй туршада «Дружба» колхоздоо түрүү хонишодой нэгэндэ тоологдожо, шан һайшаалда хүртэжэ ябадаг.

Һүүлэй үедэ нютагтаа нарай тугалнуудые харууһалха найдамтай хүнүүд хэрэгтэй болоходонь, колхозой правлени Жалсановтаниие энэ харюусалгатай ажалда томилоо юм.

Мүнөө эдэ 87 толгой тугалнуудые гарзагүйгөөр харууһалжа байнхай.

Тугалнуудай байра соо ариг сэбэр наринаар сахигдадаг. Уһалха, эдеэлүүлхэһээ эхилээд тусхай графигай ёһоор түлжүүлэгдэнэ.

Д. ГОМБОЦОНОВ.
Зэдэ.

ЗАБҺАРГҮЙ ХҮДЭЛНЭД

Совхозой 3-дахи фермэдэ Цыбиков Доржо гэгшын хүтэлбэрн доро залуу хонишод эбтэй эмхитэйгээр хүдэлжэ байнхай. Залуушуулай отарада нүхэд Хашапов, Шойен-Ешиев, Ниндакова гэгшэд 900 гаран түрэхэ хонидһоо мүнөө 300 гаран хурьга абаад, гарза хоролтогүйгөөр харууһалжа байна.

Ц. ТОКТОХОЕВ.
Хори-Хэжэнгэ.

КПСС-эй обкомдо, Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

...ДЫЕ МАШИНААР ҺААДАГ БОЛОҺОН МУХАРШЭБЭРЭЙ АЙМАГАЙ ҺААЛИШАД В. А. ТЕСЛЕВА, У. Е. МАТВЕЕВА, З. С. САЖИНА ГЭГШЭДЭЙ ДҮЙ ДҮРШЭЛЫЕ ДЭЛГЭРҮҮЛХЭ ТУХАЙ

...оньһожоруулжа, үнеэдые машин...г болоһонойнь түлөө һаалишад Ве...на **Теслева,** Ульяна Ефимовна **Мат...** ...Серафимовна **Сажина** гэгшэдые ...АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, КПСС-эй обкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнаад, үнэтэ бэлэгүүдые барюулба.

Эдэ түрүүшүүлэй дүй дүршэлые хаа хаанагүй үргэнөөр нэбтэрүүлжэ, республикын колхоз, совхозуудта үнеэдые машинаар һаадаг болохо тухай тогтоол абтаба.

...ЕЭДЭЭ МАШИНААР ҺААДАГ БОЛОЁ

...ртиингаа XXII съез... шиидхэбэринүүдээр ...хүдөөгэй ажалшад ...ее арга боломжо... ...үрэнээр хэрэглэжэ, ...й, газар тариалангай ...нь дээшэлүүлхэ ту... ...ис мүрысөө шэнэ хү... ...ллгэрүүлжэ байнхай. ...хы амжалтануудаа ...К-гэй нээгдэхэеэ бай... ...э, СССР-эй Верховно ...нгалтада зорюулна.

...рнай үнеэдые маши... ...һааха, уянгүйгөөр ...дүршэл колхоз, сов... ...хыда үргэнөөр нэб... ...байна. Ивановска ...«Шуйский» совхозой ...Зинаида Ивановна, ...ич Заботинтон 1961 ...улан 300 үнеэнһээ ...һү һаагаад, хаа хаа... ...э болонхой. Томско ...«Томский» совхоздо ...үйгөөр харууһалдаг. ...үсөөр һаадаг болоһо... ...тэндэ хүдэлдэг хүнүү... ...ба дахин хороогдожо, ...дай орондо 35 хүн ...ооод, центнер һүнэй ...сэн нилээд химда...

...малһаа эхилжэ ма... ...убликада энэ түрүү ...дэг болоо. Һаяхан ...комой бюро дээрэ ...й колхозуудай һаа... ...ые машинын хүсөөр ...он дүршэл тухайгаа ...дэхи «Коммунизм» ...лишан Вера Анто... ...а нёдондо жэлһээ ...маар һаалгада һур... ...а һэн. «Түрүүшээр ...лочка» станок руу ...түй, 5—7 үдэрэй ...ээ хүсөөрөө оруул... ...ханай зүйл тэндээ ...машинын абяанда ...гадаг байгааб. Хо... ...ни өөһэдөө ородог, ...алгадаг болоо һэн» ...Теслева мэдүүлбэ.

...шинаар һаадаг бо... ...мар ямар аша үрэ ...нь эндэхи 121 ...хүн, тэрэ тоодо 12 ...харууһалдаг, һаадаг ...В. А. Теслева хо... ...ана 94 үнеэ 1 ...тада һаана. Тэдээн... ...дэнь 3 хүн хү... ...15 хүнэй орон... ...ажалладаг болон... ...да хараалагдаһан ...доошолоо. Һаали... ...салин хүлһэн 74 ...ааа 100—107 ту... ...Харбэз эндэ үнеэ... ...харууһалдаг бай... ...й бүтээсэ улам дээ... ...өөрынь үнэ сэн

бүри химдарха ушартай.

Оньһон аргаар үнеэдые һааха дүршэлтэй болоһон тус аймагай Заганай колхозой һаалишан Ульяна Ефимовна Матвеева, «Победа» колхозой — Зоя Серафимовна Сажина, мүн Вера Теслева гэгшэд республикын Министрнүүдэй Соведэй, КПСС-эй обкомой Хүндэлэлэй грамотаар, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаа. Тэдэнэй дүй дүршэлые республика дотороо хаа хаанагүй үргэнөөр нэбтэрүүлхэ гэһэн тогтоол абтаа.

Манай колхоз, совхозуудта үнеэдые машинаар һаадаг болохо арга боломжо бии, тэрэниие хэрэглэхэ шухала байһаниншье мэдээжэ. Мүнөө үедэ адагынь 20 мянган үнеэ һааха хүсэтэй 130 тиимэ агрегат совхоз, колхозуудта абтанхай. Эдэниие бүхыдэнь хүдэлгэжэ шадаа һаа, адагынь 800 хүн энэ ажалһаа сүлөөржэ үгэхэ һэн. Тиихэтэй хамта байгша ондо үнеэ һааха бүри олон тухеэрэлгэ абтаха байна. Тиигэжэ үнеэдэ бултыень машинаар һаадаг болохо ушартайбди.

Үнеэдэ бүхыдэнь машинаар һаадаг, уянгүйгөөр харууһалдаг болоо һаа, мүнөө тэндэ хүдэлдэг 5 мянга гаран һаалишадай 4 мянгаадынь сүлөөржэ үгэхэ һэн. Энэмнай эдэ олон хүнүүдые ажахын бусад һалбарида хэрэглэхэ арга олгохоһоо гадна, экономическа талаараа ямар ехэ аша үрэтэй байха гээшэб!

Зүгөөр манай эндэ үнеэдые машинаар һаалгын хэды шухала байбашье һаань, олохон ажахын хүтэлбэрилэгшэд тэрээндэ анхаралаа табинагүй, үйлэдбэридөө нэбтэрүүлхэ гэжэ оролдоногүй. Һүүлэй мэдээгээр колхоз, совхозуудай миил 49 фермэдэ энэ арга хэрэглэгдэнэ. Мухаршэбэрэй, Кяхтын, Тарбагатайн аймагуудай ажахынуудта үнеэд оньһон аргаар һаагдадаг болоно байбашье, бусад зарим аймагуудта юушье хэгдэнэгүй. Илангаяа Байкало-Кударын, Кабанскын, Баргажанай, Заиграйн аймагуудай колхоз, совхозуудта үнеэ һаадаг агрегадууд миин хэбтэжэ байһаар.

Ажалдаа түрүү арга дүршэл хэрэглэжэ байгаад, һү һаалгые дээшэлүүлхэ гээшэ шухала зорилгонуудаймнай нэгэн болоно. Тиигэбэшье зарим колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд үнеэдэй олоороо тугаллажа байһан үбэлэй һарануудые хүсэдөөр хэрэглэжэ шаданагүй, зунай һарануудые хүлеэгээд лэ һуужа байна. Теэд үбэлэй һарануудта һү һааха түсэб, уялгануудаа дүүргэжэ бираагүй һаа, тэрэнээ зундаа хүсэлдүүлхэбди гэжэ һанаагаа заһагшад миил бээ мэхэлнэ гээшэ. Нёдондо Сэлэнгын аймагай совхоз, колхозууд үбэлдөө һү һаалгаар ехэхэн гээгдэлдэ ороод, иимэ байдалһаа зундаа, намартаашье гаража шадангүй үнгэрөө һэн.

Нёдондоной алдуу эндүүнүүд энэ жэлдэшье дабтагдажа байһаар.

Зорилго юуб гэхэдэ, аймагуудай партийна, советскэ органууд, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд үдэр саг гээнгүй. Үнеэдые машинаар һааха дүршэлдэ һаалишадаа һургаха уялгатай. Тиимэ һуралсалые үнеэдэ оньһон аргаар һаадаг болоһон фермэдэ үнгэргэхэ шухала.

Түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ, мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдаха хэрэг олониитын хиналтада абамаар болонхой. Бэе бэедээ ябалсажа, хүдэлмэреэ шалгалсаха, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые бүхы малшадай шадабари болгохо, социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые саг үргэлжэ согсолхо, малшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха асуудалнууд колхоз, совхозуудай партийна организацинуудай онсо анхаралда байха ушартай. Тиигэбэл гүрэндэ мяха, һү, үндэгэ болон бусад продуктнуудые худалдаха түсэбнай амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхэ байна бшуу.

Нүхэд малшад! Ажал ехэтэй хүдэлмэреэ оньһожоруулжа, адуу малаа оролдосотойгоор эдеэлүүлжэ, харууһалжа, КПСС-эй ЦК-гэй нээгдэхэеэ байгаа Пленумдэ, СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтада ажалай бэлэг болгон гүрэндэ мяха, һү, үндэгэ худалдаха энэ жэлэйнгээ түрүүшын кварталай түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэе!

ГЕРМАН ТИТОВ ҮНИНЭЙ БОЛЬШЕВИГҮҮДТЭЙ УУЛЗАБА

МОСКВА, февралиин 15. (ТАСС). Үнинэй большевигүүд, научно-атеистическэ пропагандын асуудалнуудаар зарлагдаһан бүхэсоюзна зүблөөндэ хабаадагшад СССР-эй лётчик-космонавт, Советскэ Союзай Герой Герман Титовтой мүнөөдэр түбэй лекторидо уулзаба.

Техническэ эрдэмэй доктор, профессор Г. И. Покровский, биологическа эрдэмэй доктор О. Г. Газенко гэгшэд замбуулин дайдые шэнжэлхэ талаар совет эрдэм ухаанай, техникын туйлаһан амжалта тухай тэндэ хэлэбэ.

Лётчик-космонавт Герман Титов дэлхэйе тойрожо ниидэһэн тухайгаа хөөрэжэ үгөө.

1962 оной мартын 18-да СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта

СССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ НАЦИОНАЛЬНОСТЬНУУДАЙ СОВЕДТЭ ҺУНГАХА № 8 ЭРХҮҮГЭЙ ОКРУГОЙ ҺУНГУУЛИИН ОКРУЖНОЙ КОМИССИИН

ТОГТООЛ

Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха һунгуулиин № 8 Эрхүүгэй округһоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадай кандидадаар нүхэр **Яснов** Михаил Алексеевичын дэбжүүлэгдэһэн тухай һунгуулиин Окружной комиссида ороһон протоколнуудые, мүн һунгуулиин энэ округһоо һунгагдаха зүбшөөлөө үгэһэн тухай тэрэнэй мэдүүлгые хаража үзөөд, һунгуулиин Окружной комисси хадаа «СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгалта тухай Дүримэй» 57, 58, 59, 60, 61 болон 62-дохи статьянуудта хүсэд тааруугаар нүхэр **Яснов** Михаил Алексеевич депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдээ гэжэ ороһон бүхы документнүүдэй үндэһөөр тодорхойлһон байна.

«СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгалта тухай Дүримэй» 63-дахи статьягай үндэһөөр һунгуулиин Окружной комисси иигэжэ ТОГТООБО:

1. 1906 ондо түрэһэн, Москва городто ажаһуудаг, КПСС-эй гэшүүн, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо нүхэр **Яснов** Михаил Алексеевичын СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха һунгуулиин № 8 Эрхүүгэй округһоо һунгагдахын тулада СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат болгон бүридхэлдэ абаха. Нүхэр М. А. Яснов Красноярскын хизаарай Красноярска судна бүтээлгын заводой, Эрхүүгэй областиин «Иркутскстрой» трестын, Читын областиин Петровск-Забайкальска металлургическа заводой, Бурядай АССР-эй Улан-Удын шэлэй заводой, Тувагай АССР-эй Кызыльскэ оёдолой комбинадай, Яхадай АССР-эй «Якуталмаз» трестын «Мирный» гэжэ руднигай хоёрдохи шанаржуулгын фабрикын хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, алба хаагшадай хамтын суглаанууд дээрэ дэбжүүлэгдэһэн байна.

2. СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха һунгуулиин № 8 Эрхүүгэй округһоо дуугаа үгэхэ һунгуулиин бюллетеньдэ депутадта кандидат нүхэр **Яснов** Михаил Алексеевичые «СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгалта тухай Дүримэй» 65-дахи статьягай үндэһөөр оруулха.

Һунгуулиин Окружной комиссиин түрүүлэгшэ — **С. Меркурьев.**
Һунгуулиин Окружной комиссиин түрүүлэгшын орлогшо — **Р. Юшкова.**
Һунгуулиин Окружной комиссиин гэшүүд: **А. Ангаскиева, Д. Бильдуев, Р. Большакова, Г. Забалуев, Г. Кравченко, А. Кузьмин, Е. Кыдай, В. Ревтов.**
Һунгуулиин Окружной комиссиин секретарь — **П. Тупицын.**

1962 оной февралиин 14.

МИХАИЛ АЛЕКСЕЕВИЧ ЯСНОВ

Михаил Алексеевич Яснов 1906 ондо Москвагай областиин Озерско районой Горы тосхондо үгытэй таряашанай бүлэдэ түрөө һэн. 1925 онһоо КПСС-эй гэшүүн.

Хүдөөгэй һургуули дүүргэээд, 1918 ондо Москвада ерэжэ ажал хэдэг болоходоо, курьерээр хүдэлһэн, удаань хара хүдэлмэри хэдэг болоһон байна.

1922 онһоо 1928 он хүрэтэр арһанай промышленностиин предприятинуудта ажаллаһан байгаа. Тиихэтэй хамта Москвагай университедэй дэргэдэхи хүдэлмэришэнэй үдэшын факультедтэ һуража, тэрэниие 1925 ондо дүүргэһэн юм.

1928 онһоо 1930 он хүрэтэр Советскэ Армида алба хээ.

1930 онһоо нүхэр Яснов Москва городые шэнэдхэн бариха талаар ажал хэдэг байгаа. Участогай начальнигаар, хэдэ хэдэн барилгын конторонууд болон трестнүүдэй хүтэлбэрилэгшөөр ажаллахадаа, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ институтда һурадаг байгаа.

1938 ондо Москвагай ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшоор һунгагдаа һэн. Эсэгэ ороноо хамгаалха Агуу ехэ дайнай үедэ Москва хото шадар хамгаалгын бүхэлэлтэнүүдые бодхолгодо эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, Москвае агаарһаа хамгаалха эмхиин аварийно-һэргээлгын албанай газарые хүтэлбэрилдэг байгаа.

1949 ондо СССР-эй Городуудай барилгын министрын орлогшоор томилогдоо. 1950 онһоо 1954 он хүрэтэр СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ байгаа. 1950 оной январьһаа 1956 он хүрэтэр Моссоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ байгаа, 1956 онһоо РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшээр хүдэлөө, 1957 оной декабрьһаа Түрүүлэгшын орлогшоор хүдэлжэ байна.

М. А. Яснов эмхидхэлэй хүдэлмэриин баян дүй дүршэлтэй, гүрэнэй элитэ ехэ ажалябуулагша болоно.

Нүхэр М. А. Яснов СССР-эй болон РСФСР-эй Верховно Соведүүдэй депутат, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй дэргэдэхи Бюджетнэ комиссиин түрүүлэгшэ юм. КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүнээр партиин XIX, XX, XXII съезднүүд дээрэ һунгагдаһан байгаа. КПСС-эй ЦК-гэй РСФСР-тэхи бюрогой гэшүүн юм.

Ленинэй 3 орденоор, Улаан Тугай орденоор, Ажалай Улаан Тугай, Улаан Одоной орденуудаар, дүрбэн медаляар шагнагданхай.

Михаил Алексеевич **Яснов** СССР-эй Верховно Соведэй депутадта эрхим кандидат болоно.

МҮНӨӨДЭРЭЙ ЭРИЛТЭДЭ ХҮРЭМӨӨР...

Шэнэ жэлдэ шэнэ алхам хэхэ гэлсээ бэлэйбди. Энээн тушаа ехэшье, шангашье хөөрэлдөөн болоhон байха. Эсэсэй эсэстэ иигэжэ тогтооhон байгаабди: байгша ондо 8.500 центнер hү, 4.300 центнер мяха, 800 центнер ноохо, 75 мянган үндэгэ абаха. Энээнтэй дашарамдуулан манай партийна организациин урда баhал горьтой зорилгонууд табигдаба. Ушарынь гэхэдэ, ажалшадай дунда ябуулжа байгаа политическэ, эмхидхэлэй хүдэлмэреэ эрид hайжаруулха болоно ха юмбибди. Нэн түрүүн партиин Программын, XXII съездын шиидхэбэринүүдэй гүн гүнзэгы удхые хүн бүхэндэ ойлгуулжа үгэхэ, экономикын талаар бүхы колхознигуудай эрдэм дээшэлүүлхэ тон шухала байба.

Мүнөө манай колхоздо хүдөө ажахын экономико шудалха семинар, олон политкружогууд хүдэлдэг. Хүдөө ажахын экономико шудалха семинарые колхозоймнай түрүүлэгшэ Г. Э. Дамбаев хүтэлбэрилнэ. Эндэ артелиин хүтэлбэрилхы тушаалтад—отделениие эрхилэгшэд, бригадирнууд, фермые даагшанар, мүн бухгалтернууд ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэд hурадаг.

«Коммунизмын материально-техническэ үндэhэ hуури байгуулха үедэ хүдөө ажахын бэелүүлхэ үүргэ» гэhэн асуудалые семинарта hурагшад тээсгэн шудалhан байна. Энэ темэ шудалхадаа, «Ажахын тоосоон—амжалтын түлхюур» гэhэн нэгэ бүлэг үзэжэ гараабди. Ажалаа эмхидхэхэ энэ түрүү аргые колхоздоо хайшан гээд хэрэглэхэб, ямар үрэ дүн үгэхэб гэжэ hайса ойлгоод, жэлэй эхинhээ хойшо бүхы бригада, фермэнүүдээ ажахын тоосоондо оруулха гэжэ шиидээ hэмди. Семинарта hурагшад энэ шэнэ арга тухай колхознигуудай дунда ойлгуулламжын ехэ хүдэлмэри ябуулhан байха. Иигэжэ ажахын тоосоо хэрэглэхэдэмнай семинарайхид тон ехэ туhа хүргөө гэжэ тэмдэглэмээр. Мүнөө үедэ колхозоймнай хамаг бригада, фермэнүүд ажахын тоосоондо ороод, эли бодо амжалта туйлажа эхилээ.

Партиин XXII съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые улад зондо тайлбарилан ойлгуулха талаар агитаторнууд ехэ хүдэлмэри хэдэг. Манай 60 гаран агитаторнуудай дунда Барханай 8 жэлэй hургуулиин багшанар, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, соёл культурын эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд үсөөн бэшэ бии. Тэдэнэр мүнөө айл бүхэнэй хүндэтэй айлшад болонхой.

Үнгэрэгшэ намар манай партком Бархан, Элhэн, Холхино гэжэ нютагуудта агитаторай байшангуудые эмхидхээ hэн. Тиигэжэ 10 айл бүхэн агитаторай байшантай болоhон юм. Эдэ байшангууд соо газетэ, журнал, колхозой ажал хүдэлмэриин дүн харуулhан самбар эрхэбэшэ байдаг. Агитаторнууд үе үе болоод лэ партиин XXII съездын шиидхэбэринүүд, СССР-эй Верховно Советтэ hунгаха hунгалта тухай хөөрэлдөөнүүдые, асуудал ба харюугай үдэшэ үнгэргэдэг. Агитаторнууд миил хөөрэлдөө хээд hуудаггүй. Өөhэдынгөө участогай айл бүхэниие радиотой болгохо, газетэ, журнал захюулха, мүн кино, концертдэ хамтаараа ошохо хүдэлмэри тэдэнэр эмхидхэдэг байна. Агитаторнууд — медфельдшер В. П. Фадеева, багшанар Д. С. Санжиева, А. И. Якушова, А. Б. Будаев, республикын соёл культурын габьяата хүдэлмэрилэгшэ Р. Е. Ешонов ба бусад ойлгуулламжын хүдэлмэри шадамар бэрхээр ябуулдаг, зондоо ехэ хүндэтэй болонхой.

Колхозой партком ба партийна эхин организацинууд агитаторнууд, пропагандистнууд, лекторнүүдтэ саг соонь хэрэгтэй туhаламжа үзүүлхын тула семинарнуудые үнгэргэдэг. Эдэ семинарнуудта лекци, хөөрэлдөө үнгэргэхэ темэнүүдые үгэхэhөө гадна, колхозой, мүн бригада, фермэнүүдэй ажал хүдэлмэритэй, саашанхи зорилгонуудтай тэдэниие танилсуулдаг байнабди.

Коммунис ёhоор ажаллаха, ажаhуухын түлөө мүрысөөн Бархан уулын хормойдо үргэнөөр дэлгэрэнхэй. 1961 ондо замаймнай 23 залуушадта коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэ олгогдоо hэн. Ажалша бэрхэ тэдэнэй дүй дүришэлые бусадай дунда нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ агитаторнууд ба пропагандистнууднай онсо анхаралаа хандуулдаг.

Хүдөөгэй клуб, культбазануд, библиотекэ болон улаан булангууд соёл культурын ёhотойл гуламтанууд гээшэ. Колхозой партком, партийна эхин организацинууд эдэ эмхи зургаануудай хүдэлмэриие hайжаруулхын тула горьтой хүдэлмэри ябуулаа. Мүнөө клуб, культбазануудта үдэшэ бүри кино, нэгэ хэды хоноод лэ концерт харуулагдажа байдаг. Бригада, фермэнүүд өөhэдын баян библиотекэнүүдтэй болонхой.

Политическэ хүдэлмэри иигэжэ эмхидхээд байхада колхознигуудай урма зориг, эдэбхи хэшээл нилээд дээшэлдэг байна. Нэгэ баримта харуулаябди. 1961 ондо манай колхоз ехэ барилга хээ. 300 хүнэй hууха hууритай арадай театрын томо байшан hаяшагай ашаглалгада үгтөө. Мүн 8 жэлэй hургуулиин байшан, 2 ехэ клуб баригдажа дүүрэхэ дүтэлөө. Мүнөө арадаймнай театр шэнэ байшан соогоо соёл культурын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа эхилбэ. Тээсгэн театрнай «Һэшхэл» гэжэ пьесэ харуулжа, нютагайхидаа ехэгэ hонирхуулhан байха.

Соёл гэгээрэлэй хүдэлмэримнай hаадгүй бүтэшэдэг, дутагдалнууд ушардаггүй гэжэ хэлэхын баhал аргагүй. Хүдэлмэрииигөө дутуу дунда зүйлнүүдые дабан гараха шадалтайбди, дары усадхахашье байхабди. Саашадаа ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулхадаа шэнэ, hонирхолтой онол арга хэрэглэжэ, партиин Программа, XXII съездын шиидхэбэринүүдые хүн бүхэндэ бүри hайнаар ойлгуулха, ажахын-политическэ зорилгонуудые хэрэг дээрэнь бодотоор бэелүүлхэ тушаа манай партийна организаци hуларшагүй тэмсэл хэхэ байна.

Х. Бадмаев,
Баргажанай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь.

ҺАЙН ДУРААРАА...

«Малай үбэлжэлгэ эмхитэйгээр, гарза хоролтогүйгөөр үнгэргэхэ» гэhэн асуудал парткомой заседани хэлсэжэ байба. Ажахын тоосоондо ороhон Дари Галсановагай даадаг отара хонишодоор дутамаг дээрэhээ хүндэхэн байдалда ороод байна гэжэ элирүүлэгдээ. Тэндэ хэниие эльгээхэб гэhэн асуудалай гарахадань:

— Би хонин ажалда хүдэлхэ дуратайб, намайе Галсановагай отарада эльгээхыетнай гуйнаб,—гээд тэндэ hууhан комсомолой организациин секретарь Мария Цыбикжапова парткомой гэшүүдтэ хандаба.

Комсомол басаган Мария Цыбикжановагай үүсхэлые партком hайшаагаад, тэрэнhээ жэшээ абахыень залуушуулые уряалба.

Б. Бабушеев.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Үдын совхозой (Хори) түрүү агитатор Александра Александровна Сабылина. С. БАЛДУЕВАЙ фото.

МҮНӨӨНЭИ МОС[...]
ветскэ талмай дээрэ.[...]
ТАСС-эй фотохр[...]

ЭЛИДХЭЛ, КОНЦЕРТ...

Һаяхан Иволгын Соёлой ордон соо хүн зон олоороо сугларба. Олон зоной хабаадалгатай суглаае Иволгын совхозой парткомой секретарь Р. Д. Митропольский нээжэ, партиин XXII съездын делегат, Улан-Удын горкомой секретарь нүхэр Продайводада үгэ үгэбэ. Элидхэлшэ КПСС-эй XXII съездын шиидхэбэринүүдэй бэелүүлэгдэжэ байhан тушаа тогтохо зуураа, Советскэ районой ажалшадай түсэбөө хэр дүүргэжэ байhан тушаа хэлээ.

Һүүлээрнь Улан-Удын хүгжэмэй училищиин, механизированнэ шэлэй заводой уран hайханай бүлгэмэйхид hонирхолтой концерт харуулаа.

И. Этингов,
агитпунктые даагша.

> **УНШАГША!**
>
> **Танай нютагта элидхэл hарадаа хэр оло дахин уншагдадаг бэ? Һонирхолтой байдаг гү? Хүнэй зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмөөр, ажабайдалтай нягта холбоотойгоор элидхэл хэдэг болохын тула hанамжаяа мэдэлсэел, уншагша. Бэшыт мандаа.**

Түмэр „хүлэгые“ эмээллэгшэ

Үдэшын боро хараан үни таhаржа, оршон тойрон шэб харанхы болонхой. Тосхоной айлнуудай сонхонуудайнь ялархаhаа бэшэ, үйлсэдэ хон жэн.

Гэнтэ хаанаhаашьеб холоhоо тракторай хүршэгэнэхэ дуулдажа, уданшьегүй тэрэмнай улам дүтэлөөд, абяаниинь шангадажа, хурса гэрэлээрээ hүниин харанхые яларуулба.

— Иимэ орой hүни трактор таршаганууліhан хэн гээшэб,—гэжэ хажуудаа байhан эндэхи колхозой хонишон Түдэб Дубшановhаа асуухада:

— Цыдып аабдаа, Цыдынhээ бэшэ хэн иигэжэ hүнеэр үдэр хэжэ ябаха hэм. Энэтнай бүхэли үдэртөө хүдэлөөд, үшөө hүниндөө аяар 6—7 модоной газарта Хяагта Хүндын отарада үбhэ абаашажа үгөөд ерэбэ ха юм. Хэрэгтэйл болоо hаань, hүниин тэнгээршье бодоод, хэлэhэн тээшэ ошохо хүн лэ. Эсээб, амархам, ошохогүйб гэжэ арсахыень дуулахагүйт,—гээд, тэрэ хүбүүе ехэл дулаахаар магтан хэлэнэ.

Нээрээшье Цыдып Борбоев Яруунынгаа «Коммунизм» колхоз соо яhалал бэрхэ, ажалша, зон нүхэдтөөшье магтаалтай механизаторнуудай нэгэн юм. Бүри арбан долоо наhатайдаа механизаторай мэргэжэл шудалаад, түрүүн колесно тракторай жолоо нилээдхэн барижа, hүүлдэнь хүсэ ехэтэй «ДТ-54» тракторта hуугаад, хэдэн жэлдэ таhалгарягүй хүдэлжэ байhаар.

«Эрдэни шулуун элэхэ бүреэ үнгэ орохо, эрэ хүн ябаха бүреэ ухаа орохо» гэжэ Цыдыпшье он жэлэй ошохо тума мэргэжэл шадабари ехэтэй боложо, ажалдаа улам абьяастай болонхой. Сэрэгэй алба дүүргэжэ ерээд, «түмэр хүлэгэйнгөө» жолоо барижа, газар хахалан таряа тарижа, модо шулуу шэрэжэ, үбhэ түлеэ зөөжэ ябадаг зандаа. Гансахан нёдондо Цыдып Борбоев «ДТ-54» трактораараа 1500 гаран гектар зөөлэн хахалалга хээ. Трактораа нарин hайнаар абажа ябаhанайнгаа ашаар намар тэрээндээ бага зэргын заhабари хээд, малай отара, фермэнүүдтэ бүхэли үбэлдөө үбhэ тэжээл зөөжэ гараа. Мүнөөшье трактораа түгэс бэлэн болгоод, хабарай тарилгын үедэ бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлхөөр бэеэ зэhэнхэй.

Ш. Дугаров.

30125 ХЭ[...]

1962 оной газета, [...]
захил абалга эмхитэйг[...]
дөө гэхэдэ боломоор. М[...]
ликада хэблэл захигш[...]
гэрhэн жэлэйхидэ ор[...]
хэhэг үлүүгээр тараагд[...]
январиин 1-нэй мэдээг[...]
дэ дунда зэргээр 437 [...]
нал хүртэнэ.

«Правда», «Извест[...]
ская жизнь» газетэнү[...]
руза», «Механизация [...]
кация сельского хозяйс[...]
ский механизатор» [...]
нуудые захигшадай тоо[...]
дэ бүришье олошороо.

Энэ жэлдэ хэблэл[...]
Түнхэнэй, Яруунын, [...]
Прибайкалиин аймагуу[...]
захяа. Хэблэл тараагш[...]
зүблөөн, ойлгуулламжын[...]
hайн бэлэдхэлтэйгээр [...]
Томо томо эмхи зурга[...]
приятинуудта тусхай [...]
бии болгохо гэхэ зар[...]
хэмжээ-ябуулганууд б[...]
байха юм.

Гэхэтэй хамта хэблэ[...]
рэгтэ дутуу дундануу[...]
Жэшээнь, зарим аймаг[...]
ажахын журналнууд [...]
раагдана.

Февраль, март hара[...]
лэл тараалга үргэлжэ[...]
дэ захил хэжэ үрдеэг[...]
хеэ холбооной эмхи [...]
бэшүүлхэдэ болоно.

Н. [...]

КОЛХОЗНИГУУДА[...] ТУҺАДА[...]

ТОМСК. (ТАСС[...] ско районой «Заря[...] ма» колхоз олзо [...] юм. Тиигэжэ энэ [...] hараhаа хойшо түлэ[...] хозниugуудай өөhэдто[...] түлөөhэгүйгөөр ма[...] унаа үгэдэг болоб[...] лини үхибүүд ту[...] үглөөгүүр эдеэлнэ. [...] hээ хойшо зайн га[...] лөөhэн абтахаяа [...]

КОММУНИЗМЫН ШЭНЖЭ ШАНАР
ЗҮБ ЗАМААР

ОЧ[...]

Үргэлжэ саhаар хушагдаhан дүн сагаан талын дундуур зурыhан сарья елүүр харгыгаар сэн-бун болоншоhон боро морин хатарна. Геньяд Зиннатович шарга дээрэ хүлөө жинжэ hуунхай, ташуураа тахим доогуураа хабшуулжархёод, боожоо hуладхан, шаргын hаршаганаха абяан доро бодолгото болоно...

Ойрын хэдэн үдэр соо Геньяд Зиннатовичын hанаа сэдьхэлые ээлжэ ябаhан нэгэл ушар ойндонь ороно. «Нээрээшье, дэмы тиигээ гээшэ гүб? Залуу хүниие дэн шангаар ташажархёо бэшэ аабзаб? Теэд Коля баhал хэтэршоо даа. Ходо архи тамхи намнаха, оролдосотой бэрхэ нүхэдөө буруу харгы руу татахаяа hанаха. Үнтэржэ ерэхэдээ намтай арсалдаа, бэлин шэбшэг хэлээ, зониие зэбүүрхүүлээ... Яба үзэг. Арбан хоног hуугаад гарана бээз. Хадьхые саг соонь аргалуулаагүй hаа hэдэржэ, аюултай болодог ха юм.

Наhан соогоо түрүүшынхеэ хүниие гэмнэжэ гараа табяад үзэбэб. Баhал манай бригададашье иимэ ушар түрүүшынхеэ болобо гээшэ ха. Бишье наhан соогоо хүниие нэгэ дахин лэ хуули засагта мүргэжэ үзэhүү, Н. Колишье баhал манай бригадаhаа арбан хоногой хаалгада ороhон түрүүшын ба hүүлшын хүн болог. Бусахадань тон болгоомжотойгоор ойлгуулхал хэрэгтэй гээд шэбшэнэ.

Геньяд Зиннатович Сибагатулин—юрын лэ коммунист. Партиин агуу ехэ хэрэгые юунhээшье үлүүгээр hанажа, тэрэнэй түлөө ами наhаяашье гамнангүй үгэхөөр бэлэн ябадаг, манай ороной хэдэ мянган коммунистнуудай нэгэн юм.

Энэмнай—Мухаршэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой дүрбэдэхи бригадын хүтэлбэрилэгшэ. Хүтэлбэрилэгшэ... Энэ үгые Геньяд Зиннатович тон онсоор, өөрынхеэр ойлгодог. Хүтэлбэрилэгшэ гээшэ ганнсал ямар бэ даа нэгэ (бага, ехэшье hаа) ноён бэшэ, харин хамта ажалладаг зонойнгоо анхаралтай hайн аха нүхэрынь, этигэлтэй халуун ханинь байха ёhотой гэжэ тэрэ тоолодог. Энээхэн бодолоо иигэжэ тайлбарилна:

— Мүноомнай хүн бүхэнэй сэдьхэл hанаагаараа үнэн сэхэ, эрмэлзэл зоригоороо урагшаа дэлисэтэй байхынь түлөө хүтэлбэрилэгшэ бүхэнэй тэмсэхэ ёhотой саг болоо.

Эдэ бүгэдые бэелүүлхын тула зоноо тон hайн мэдэхэ ушартай. 1952 онhоо хойшо бригадир ябахадаа, эндэхи хүн бүриие хурга хухадгүй мэдэхэ болоо. Гансал hүүлэй үедэ hургуулиhаа сэхэ колхоздо ерэhэн залуушуул лэ шэнэшэг зон байна.

Геньяд Зиннатовичын нюдэн дээрэ колхозыншье ехээр хүгжөө. Арбан хоёр наhатайдаа эхэ эсэгэтэеэ Казань городhоо зөөжэ ерээ бэлэй. Энэ нютагта үдэжэ, үндыжэ, «гараа ганзагада, хүлөөрөө дүрөөдэ» хүрөөд, hүнэй фермэдэ бүридхэлшөөр хүдэлжэ, ажалайнгаа зам эхилээ юм. Тэрэ гэhэнhээ хойшо олон юумэ үзөө даа. 1947 ондо армиhаа бусахадань, түрэл колхозойнь ажахы задагайшаг байгаа. Эбтэй hайнаар хүдэлhэнэй ашаар тэрэнээ зүгөөргүй өөдэнь татаа hэн. Теэд колхознигуудай hанаан үшөөл дундашаг байба. Түхэреэн жэл хүдэлөөд, таряанhаа бэшэ түлөөhэ абадаггүй ушар али олон үзэгдэдэг байhан юм.

1953 оной урда тээ колхозойнь улам түргэн хүгжэхэ онол арга хүсэд хэрэглэгдэдэггүй байhан аад, КПСС-эй ЦК-гэй сентябриин Пленумhээ хойшо эрид хубилжа, юумэнь хуу ондоо болоо.

Үглөөгүүр эртэ, наранай үшөө гараадүйдэ гэртэнь ерэжэ, Геньяд Зиннатовичтай уулзабабди. Бригадынгаа ажалша бэрхэ хүнүүд тухай, амжалтанууд тухайнь хөөрэбэ. Энэ бригадынхид хамаг хүдэлмэреэ колхоз соогоо түрүүлэн дүүргэдэг. Урзанда намар таряа хуряалгаяа сентябриин 19-дэ дүүргэhэн. Үнгэрэгшэ намар мүн колхоз соогоо уридлажа дүүргээ. Хэдэн жэлэй туршада энэ бригада колхозойнгоо правлениин, партийна организациин дамжуулгын Улаан тугые барижа ябана. Эндэхи малшад үбhэ тэжээл элбэгтэй, байра дулаатай, эртын түл абажа захалаад байна. Мүнөө бригадаараа коммунис нэрэ зэргэтэй болохын тула оролдожо байдаг. Энэнэй тулада эндэ ажалладаг гурбан зуун табин колхознигуудай хахадhаа олониинь коммунис ажалай ударнигууд болоhон байха ёhотой гэнэ.

Геньяд Зиннатович яарана янзатай. Энэ үдэр хэхэ бүтээхэ юумэн ехэл ха. Нэн түрүүн коммунис ажалай ударнигуудай нэрэ зэргэ олохоор хүнүүдэйнгээ шэнэ список колхозой правлени, партийна организацида үгэхэ ёhотой байба. Мүн эндэхи hургуулиин hуралсалай таhагта орожо, үдэшэлэн hурадаг хэдэн залуушуулай хэр зэргэ амжалтатай ябаhыень мэдэхэ хэрэгтэй. Бригадир ябаха үедэнь хүдэлдэг аад, үндэр наhатай боложо гараhан зоной списогые пенси хараалхыень бухгалтеридэ тушаажа энэ үдэр үрдеэ hаа, баhал муу бэшэ байгаа. Үдэшэлэн бригадын совет болохо. Энэнь сэрэгэйхеэр hаа бригадын штаб гэжэ нэрлэгдэхээр юм. Үнгэрэгшэ оной сентябрь hарада Геньяд Зиннатович иимэ совет бии болгохые дурадхаа hэн. Тэрэнь юhэн хүнhөө бүридэнхэй. Ажалай түрүүшүүл, дүршэл ехэтэй малшад, механизаторнууд болон таряан ажалайхид тэрээндэнь ороно. Бригадир тэрэнээ толгойлдог. Ажахын асуудалнуудые үе үе энэ совет дээрээ хэлсэхэдэ ехэ зохистой: «олоороо хэлсэhэн өөгүй» ха юм.

...Үүдэн нээгдэжэ, газааhаа бөөн сагаан жабартай хамта хорёод наhанай хүбүүн оробо. Түриидөө хүрэтэр саhан болошоhон валенкануудаа шаралзаа венигээр жэншэдгүй арилгаhанай hүүлээр, «мэндээ» гээд, саашань нэгэ юумэ хэлэхэеэ hанабашье, халажа ядаhан хэбэртэй, малгайгаа гартаа эрьюулэн, зүгөөргүй удаарна.

— Сайн байна, Андрей! Наашаа гараад hуугыш. Юу хэлэхэеэ hанаабши? — гээд Геньяд Зиннатович хандаба. Ажалша хүн ажал хүдэлмэреэл зүбшэхэ гэжэ ороо юм бээзэ гээд тэрэ hанаhан байгаа хаш. Теэд Андрей тад ондоо юумэн тухай үдхалба.

— Би танда... баяр хүргэхэеэ ерээб. Эжымни ошо гээд байлганагүй... Танда ехэ баяртайб, Геньяд Зиннатович! Зүб харгыда оруулhандатнай,— гэжэ байжа ехээр хүсэлэн хэлэбэ.

Эдэ үгэнүүдтэнь балайшье hанаа табиhан янзагүйгөөр Геньяд Зиннатович:

— Ойлгоо хадаа бэрхэл эрэ гээшэш. Эды залуу наhандаа гансал мүнгэнэй хойноhоо намнажа шунажа ябаха гэжэ яаха юм. Иигээд бригададаа барилгашан боложо, дархашуулаар хүдэлхэш. Дархалхадаа бэрхэ ха юм ши. Тииhээр байтараа үдэшын hургуулида ябадаг болохош,— гэбэ.

Андрей ехээр хүхин, маhалзаад гараба.

Геньяд Зиннатович намда Андрей тухай хөөрөө hэн. Эсэгэнь дайнда үгы юм. Эхэнь, Анисья Ивановна, ажалша шударгы хүн байжа, хүбүүгээ дүрбэн тэгшэ шадабаритайгаар: үхэр малшье харууhалжа ядахагүй, үбhэ таряашье хадажа хуряажа, үнгэрхэдөө түмэр, модошье дархалжа шадахаар hургаа.

Харин Андрей өөдөө боложо, «эбэрээ ургахадаа» обоо отог олзо бэдэрэн, хүнгэн ябадалтаниие дахаад, энэ тэрэ хүндэ гэр байра сабшалсажа ябашаhан байгаа. Хүбүүнэйнгээ олзодо баярлаhан Анисья хүгшэн Андрейнгээ ямар хазагай харгыда ороhыень түрүүн дээрэ обёороогүй. Коммунист Геньяд Зиннатович ла[...] гоо hэн. Тиигээд А[...] байхада тэрээнтэй [...] үзэбэ. Туhа болобогүй[...] гуулаа hаа, хүбүүгээ[...] ха аалам? Теэд хайша[...] сотой тодоор, сэдьхэл[...] гаар хэлэхэб гээд ша[...] Геньяд Зиннатович [...] харюу олобо.

Нэгэтэ Андрейн ма[...] жэ, түлеэ асарха уна[...] гадиртаа, Геньяд Зин[...] даа. Хэзээшье үбгэд[...] шажа үзөөгүй аад, [...] бэшье:

— Танай хүбүүя[...] ябажа, гэр байра [...] олоно ха юм. Тэрэт[...] далдажа абаад үгаг [...] hэлжэ түлеэ асаруу[...] ха hэм. Колхоздо хү[...] үгэхэ үлүү таряан, [...] жэ манда үгы,— гэ[...]

Удангүй Андрей: [...]

— Эжыгээ орхёод [...] хаяа болихомни, кол[...] болохомни. Ажал үг[...] гуйлтатайгаар Геньяд [...] оробо. Олондошье, [...] гүйгөөр, хии талаар [...] бү талии, зон нүхэ[...] ажалла, зоргоороо [...] мэтээр эхэнь хүбүү[...] сэдьхэлээ ханатара[...] наhан захиhаншье [...] бээзэ. Тиигэжэл Анд[...] саад, тэндээ хүдэлд[...]

Хөөрэжэ дүүргээд [...] тович ехэл гайханг[...] гяар:

— Хүнэй зүб ха[...] туhалаа гээшэ гүб? [...] гэбэ.

Ганса хүниие ба[...] бригадые, Геньяд З[...] өөдэнь татажа, [...] оруулжа шадааш. Т[...] стнууд, манай оро[...] дамтай, арюун за[...] Саашадаа тиигэжэ [...] партиин Хорин Хоё[...] надые уялгалаа, па[...] грамма тиигэжэ за[...]

Тараха дээрээ Ге[...] тай гараа бариса[...] иигэжэ hанаа hэм.

ХЭМЖЭЭН АБТА[...]

Нүхэд Д. Доржиев, Д. Базаржапов, Ц. Цыремпил[...] «Коммунизм» колхозой 2-дохи отделениин Инзагата [...] Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздо Улан-Удэhээ Петропа[...] тобусууд хүрэнэгүй, мүн ашаанай такси машинашье [...] хаяа болишонхой гэhэн бэшэг эльгээhэн юм.

Бурядай автотрестые эрхилэгшын уялга дүүргэгш[...] вый энэ бэшэгтэнь иигэжэ харюусаба:

— Улан-Удэ — Петропавловка тосхон хоёрой [...] тон үсөөн ябадаг болоhон дээрэhээнь ашаанай такси [...] ябуулагдахаяа болиhон байгаа. Байгша оной февралиин [...] Улан-Удэhээ Петропавловка хүрэтэр ашаанай такси маш[...] даг болоод, тэдэ тосхонуудаар дайраха.

ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИНУУДТА

Ажахын тоосоондо орохонь

Үнгэрөөшэ жэлдэ малшад, hаалишадайнгаа шударгы hайнаар ажаллаhанай ашаар манай «Коммунизмын зам» колхоз (Закамен) гүрэндэ hү худалдаха түсэб даабаряа үлүүлэн дүүргээ hэн. hаяхан колхоздомнай партийна эдэбхитэдэй суглаан боложо, «Колхозой hаалишадай 1961 ондо хэhэн хүдэлмэриин дүн ба саашанхи зорилгонууд» гэhэн парткомой секретарь нүхэр Дамбаевай элидхэл хэлсэбэд.

Адуу малай ашаг шэмэ эрид дээшэлүүлхын тула hүнэй фермэнүүдые түргөөр ажахын тоосоондо оруулха хэрэгтэй гэжэ суглаан дээрэ үгэ хэлэhэн hаалишад Дулма Цыбикова, Долгор Дансарунова, Долгор Дармаева, колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Цыбиков болон бусад тон зүб тэмдэглэбэ. Тиигэжэ hаалиин бүхы фермэнүүдые hаяар ажахын тоосоондо оруулха гэhэн шиидхэбэри партийна эдэбхитэдэй суглаан абаба.

С. ШАГДУРОВ.

Коммунис ажалай түлөө

Ахын аймагта профсоюзна эдэбхитэдэй суглаан болобо. Суглаанда хабаадагшадта «Коммунис ажалай түлөө мүрысөө дэлгэрүүлхэ талаар профсоюзна организацинуудай зорилгонууд» гэhэн элидхэл партиин райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Хандуев хэбэ.

Элидхэлшэ, суглаан дээрэ үгэ хэлэгшэд: хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райкомой түрүүлэгшэ нүхэр Дансаранов, гүрэнэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй райкомой гэшүүн нүхэр Котелев, партиин райкомой эмхидхэлэй таhагые даагша нүхэр Мандагаев, худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй райкомой түрүүлэгшэ нүхэр Сотников, Орлигой дунда hургуулиин директор нүхэр Малакшинов, аймагүйсэдкомой культурын таhагые даагша нүхэр Раднаев болон бусад коммунис ажалай түлөө мүрысөө дэлгэрүүлхэ талаар бии байгаа дутуу дундануудые шангаар шүүмжэлээд, саашадаа юу хэхэ тухай тогтожо хэлэбэд.

Хэлсэгдэhэн асуудалаараа суглаан дэлгэрэнгы тогтоол абаа.

В. ГАЛСАНОВ,
манай штатнабэшэ корр.

Ехэ хүсэн

Клуб соо бултадаа эхэнэрнүүд сугларба. Хонишодшье, hаалишадшье, багшанар, врачнуудшье, гэрэй эзэн эхэнэрнүүдшье бии. Коммунизмын материально-техническэ үндэhэ hуури байгуулха, коммунизмын үедэ ажаhууха хүнүүд — үхибүүдые хүмүүжүүлхэ, hургаха хэрэгтэ эхэнэрнүүдэй тон ехэ үүргэтэй байhан тухайда тэдэнэр хэлсэбэд.

Артелиин [illegible] эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, мүнөө жэлдэ колхозоороо 5.200 центнер мяха, 12 мянган центнер hү, 800 гаран центнер ноохо абажа гүрэндөө худалдаад, коммунизмын илалтада хубитаяа оруулхабди гэhэн шиидхэбэри Баргажанай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой эхэнэрнүүд хамтынгаа суглаан дээрэ абаба.

О. РАДНАЕВ.

...эй ЦК-гэй
...ЕНУМЫЕ
...УУЛАН

ХИМДА СЭНТЭЙ hҮ ЕХЭЭР АБАХА АРГА

...лочка“ түхеэрэлгэ хэрэглэжэ, үнеэдээ машинаар hаадаг болоhон Мухаршэбэрэй hаалишадай хүдэлмэриин дүй дүршэлhөө

...л дээрэхи хүндэ хүшэр хүдэлмэриие онь- ...талаар КПСС-эй XXII съездын шиидхэ- ...бэелүүлэн, Мухаршэбэрэй колхоз, сов- ...хаанагүй үнеэдээ машинаар hаадаг боло-

...Коммунизм» колхозой hаалишан В. А. ...Победа» колхозой — З. С. Сажина, Зага- ...эй — У. Е. Матвеева гэгшэдэй дүй дүршэл ...рахада, үнеэдые машинаар hааха «ёлоч- ... түхеэрэлгэ республикын hаалиин бүхы ..., малайнь ямаршье үүлтэрэй, байрынь ...хэлтэй байбалнь хамаагүй, хэрэглэжэ бо- ...тодорхойлогдоо.

...зм» колхозой hаалишан Вера Антоновна ...эдээ 1961 оной февраль hараhаа эхилжэ ...ар hаажа захалаа. Үнеэдэйнь байра соо ... «УДС-1» түхэлэй станци тодхогдоhон

...юумые түрүүн нэбтэрүүлхэ гээшэ бэрхэ- ...гаа. Үнеэ hаалга дээрэ машина хэрэглэ- ...нүүдые hургахын хажуугаар, үнеэдээ бэл- ...эй байгаа. Үнеэдые машинаар hаахадаа ...хүсөөрөө оруулха гү, али таряа талханай ...хуулжа оруулдаг байгааб,— гэжэ Вера ...хөөрэнэ.

... түрүүшын долоон хоногто бэрхэтэй бай- ...нь машинын шуууянда тэсэжэ ядадаг, үр-

...оо үнеэд машинадаа дадажа, нилээд хүн- ...ье, hүн доошоо орожо захалаа. Юу хэл- ...гөө гараар hаадаг болохо гү? Үгы, гэдэр- ...ка болохогүй байгаа. Яахадааб гэхэдэ, ... hаажа, үнеэдээ муудуулжа байнабди, ...ша үрэ гарахагүй» гэжэ байжа зарим кол- ...лсэдэг байгаа бшуу,— гэжэ нүхэр Тесле-

...аа хэдэн үдэрэй туршада машинаараа ...хэ гэжэ тэрэ шиидээ hэн. Машинань үнеэ- ...ууhан абадаггүй, үлөөдэг байба. Энэнь ...энгые муудуулжа болохошье байгаа. ... 2—3 үдэрэй туршада үзэгдөө.

...и үдэртөө үнеэд өөhэдөө станогто орохоёо ...оhон байна. Түрүүшээр нүхэр Теслева 16 ..., хожомынь тэрэнээ 32-то, эсэсэй эсэстэ ... hэн. Тиихэдэнь лэ үнеэдые машинаар ...атай туhатай гэжэ хүнүүд ойлгожо эхи- ... жэлэй туршада машинаар hаажа бай- ... Теслева үнеэн бүриhөө 1900 литр hааха ...тай аад, тэрэнээ 2330 литртэ хүргэhэн

...аа hаа, бусадые тэрээндээ hурга! Серпу- ...уряа иимэл байгаа ха юм. Тэдэнэй hайн ...шалые баримталжа, Вера Теслева айма- ...ад ажахын 16 hаалишадые өөрынгөө дүр- ...аа.

...дэ В. А. Теслева хоёр туhалагшадтаяа ...ева, А. М. Федорова) 121 үнеэ харууhал- ...0 минутын туршада 94 үнеэ hаана. Тиин ...шөөл уянда байлгагдажа харууhалаг-

...гоо үнеэдые машинаар hаадаг болоhон ...о hү hаалинь доошолоогүй. Hаагдаhан ...эй түлөө гаргашалдаг түлбэри 7 түхэриг- ...гтөө ороо. Hаалишанай салин 64 түхэ- ...аар hаадаг байхадаа) 96—107 түхэриг ...эшэлээ. Hү абалгада ажалай гаргаша ... Урдань гараар hаахадаа 1 центнер hү ... 1,5 хүдэлмэриин үдэр гаргашалагдадаг ...аар hаахадаа тэрэнь 0,63 үдэртөө ороо. ...он аргаар hаадаг болоходоо хүн бүхэн ...ялгые тон нягтаар бэелүүлдэг болонхой. ...зм» колхозой hаалишадай энэ бригада ...ридэдэг. Тэрэ тоодо hаалишад В. А. Тес- ... туhалагшад — А. А. Теслева, А. М. ...шэд машинаяа hаалгада бэлдэхэ, hаажа ... үнеэдые уяха, гайлаха, hү тушааха, ...лээр аппарадуудаа угааха, үнеэ hаадаг ...й байра, газаахи хашаа сэбэрээр байл- ...й. Тэжээл зөөгшэ Е. Н. Бельский малай ...эжээл оруулха, тэрэниие кормушкануу ...хэ даалгабаритай. Механик В. Н. Федо- ...адаг машинын зүбөөр хүдэлжэ байhые ...ха, хэрэгтэй болоо hаань заhабарилха, ...өөр хүдэлгэхэ тушаа харюусадаг. Ажа- ...хубаарилаад хэхэдээ хүн бүхэн тушаал- ...дүршэдэг. Хэрбээ хүн бүхэн өөhэдтэнь ... ажалые шадабаритайгаар бэелүүлээд ...очка» түхэлэй агрегат тодхожо, 150 үнеэ ... hаажа болохо гэжэ В. А. Теслева мэ- ...эдээ хүн бүхэн үдэртэ 6—7 час хүдэлхэ

... hаалишан Теслева, тэрэнэй туhалагшад ...элэй агрегат хэрэглээд, тэдэнэртэ колхо- ...ин, зооветмэргэжэлтэдэй туhалаад бай- ...алайнь бүтээсэ үшөө нилээд дээшээ .... Мэргэжэлтэд бригадын гэшүүдэй үдэ- ...нүүдэй хэхэ ажалые зүбөөр эмхидхэхэ- ... уялгатай. Мүнөө хэрэглэдэг үдэрэйнь ...дын гэшүүдэй даалгабарита ажал зохи- ...илагданхай гэхын аргагүй, шэнэлэгдэн ... гэжэ hанагдана. В. А. Теслева, тэрэнэй ...шадай хүдэлмэриин үдэр 11 час тухай ...дэ тэжээл зөөгшын хүдэлмэриин үдэр 5 ...оёр малшадайнь хүдэлмэриин үдэр 3,5 ...Юуб гэхэдэ тэдэнэр хоёр гүүртын үнеэ- ...эр, үдэртөө 7 час соо адуулдаг юм. ...ева, тэрэнэй туhалагшадай хүдэлмэриин ... хубаарилагдана;

	эхилхэдээ	дүүргэхэдээ	хамта
...аалга	5.30	7.00	1.30
...дые угааха, ...шала сэбэрлэ- ... гаргаха	7.00	8.30	1.30
...сайлалган	8.30	9.30	1.00
...байра сэбэр-	9.30	12.00	2.30
...алган	12.30	14.00	1.30
...ашаа сэбэр-	14.00	15.00	1.00
...эр ...неэ бэлдэхэ, ... үнеэдые ... аппарадуудые ... халааха	15.00	17.00	2.00
8. Үнеэ hаалга	17.30	19.00	1.30
9. Аппарадуудые угааха, шала сэбэрлэхэ	19.00	19.30	0.30

Энэ ушарта малай байра сэбэрлэхэ, газаахи хашаа арилгаха, түлеэ бэлдэхэ, уhа халааха, пеэшэ түлихэ хүдэлмэриие ажал багатай мал адуулагшадта, тэжээл зөөгшэдэ хубаарилаад даалгабал зохистой гэжэ hанагдана.

Үнеэдые машинаар hаадаг газарта hаалишад гол түлэб аппарадуудые бэлдэхэ, малда таряа талханай зүйл эдюулхэ, hаалиин шала сэбэрлэхэ, үнеэ hааха, аппарадуудаа угааха, hүнэй гэртэ ариг сэбэр байлгаха даабаритай hаа хүрэхэ гээшэ ха. Эдэ бүхы хүдэлмэридэ нэгэ hаалишан 150 үнеэ hаахадаа үдэртэ 7 час хүдэлхэ болоно. Тэрэнь иимэрхүүгээр хубаарилагдаха болоно гэбэл:

	эхилхэдээ	дүүргэхэдээ	хамта
1. Hаалгада бэлэдхэл	5.00	5.30	0.30
2. Үнеэдые hаалга	5.30	7.30	2.00
3. Аппарадуудые угааха, hаалиин шала сэбэрлэхэ	7.30	8.00	0.30
4. Hая тугаллаhан, hүтэй үнеэдые hаалга	12.00	13.00	1.00
5. Hаалгада бэлэдхэл	17.00	17.30	0.30
6. Үнеэдые hаалга	17.30	19.30	2.00
7. Аппарадуудые угааха, hаалиин шала сэбэрлэхэ	19.30	20.00	0.30
бүхыдөө:			7.00

Бригадын бусад гэшүүд иимэ даабаритай байбал зохид:

Механик — вакуумна түхеэрэлгын, hүнэй ябаха соргонуудые бэлэн байлгаха. Үнеэдые hаажа, аппарадуудые сэбэрлэжэ байха үедэ үнеэдые hааха вакуумна насос хүдэлгэхэ, hаалгын дүүрэхэдэ тэрэнээ зогсоохо; hаалиин шала дээрэ тодхогдоhон бүхы түхеэрэлгэнүүдые hайнаар хүдэлгэхэ, бүхы юумыень уридшалан заhажа шалгаад байха. Уhа ородог соргонуудые, үнеэдые уhалха газараа сэбэр байлгаха, байра дулаасуулха, уhаар хангаха тушаа харюусаха. Тэрэнhээ гадна, фермэдэ хүдэлдэг хүнүүдэй аюулгүй байлгые сахиха, мүн галай аюулhаа хамгаалха хэмжээнүүдые бэелүүлхэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарhаа) З. Сажина, У. Матвеева, В. Теслева. Ф. СОРОКИНОЙ фото.

hаа, эндэхи малшад үдэртөө ойролцоол долоон час хүдэлдэг болохоhоо гадна, ажалайнь бүтээсэ 3—4 дахин дээшэлхэ, абтаhан hүнэйнь өөрынь үнэ сэн эрид химдарха байна.

Үнеэдые машинаар hаадаг болоходоо hүеэ агаарта гаргажа муудхаангүй, hүнэй заводто сэхэ ябуулдаг болохо тухай бодожо үзэхэ шухала.

Мухаршэбэрэй аймагай ажахынуудта үнеэдые онь-

сэ харуулhан тэмдэгынь 460 миллиметртэ табигданхай. Тэрэнь хүйтэндэ хүрэхэдөө 600 миллиметртэ ошожо зогсодог. Тэрээнhээ боложо, үнеэдэй хүхэн айхабтар шангаар шахагдана. Hаалгын дүүрэhые хаhа сагтань шалгадаггүй дээрэhээнь, хүхүүрнүүд заримандаа хооhоор хүдэлнэ. Энэ ехэ аюултай. Юуб гэхэдэ, үнеэдэй хүхэ дэлэн үбшэлжэ болохо юм.

Колхозой зоотехник Г. Буркова үнеэдые машинаар hааха гуримые, түхеэрэлгэнүүдээшье ёhоор мэдэдэггүй. Тиимэhээ тэрэниие яажа зүбөөр хүдэлгэхэ талаар hаалишадтаа ямаршье туhа хүргэжэ шаданагүй бшуу. Механик В. И. Варфоломеев энэ «ёлочкые» хаража хүдэлгэхэ аад, үнеэ hаалгын болоходо ойродоо ерэдэггүй, hаалишад тэрэнээ өөрөө хүдэлгэдэг байха юм. Машинаар hаагдахын урда малынь зооветеринарай шалгалта гараагүй байшоо.

Hаалиин гүүртын малые уянгүй, зүндэнь байлгадаг болоод, үнеэдые hааха оньhон түхеэрэлгэ «ёлочка» тодхоходоо колхозой правлени тон hайн хэрэг эхилээ гээшэ. Теэд тэрэнээ хүсэд hайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхын тулада бүхы дутуу дундануудые дары усадхажа шадаа hаа, энээнээ бодотоор хүсэндэнь хүргэхэ ха юм.

Заганай колхозойхид «ёлочка» түхеэрэлгэнүүдые яhала hайнаар тодхоод, тэрэнээ зүбөөр хүдэлгэжэ шадаа. Эндэхид түрүүн «ёлочкынгоо» баруун тээхи таладань нэгэ бүлэг үнеэдые оруулаад, hаалишан тэдэндээ орооhо таряанай зүйл үгэнэ, энэ үедэ туhалагшань тэдэнэйнгээ хүхэ дэлэн угаажа, эльбэжэ нидхэрнэ. Hаалишан өөрөө дэлэнгыень угааhан үнеэдэйнгээ хүхэндэ нэгэ захаhаань хүхүүрнүүдые угладаг. Тэрэ үедэ туhалагшань «ёлочкын» нүгөө тээхи талада ондоо бүлэг үнеэдые оруулаад, хүхэ дэлэнгыень эльбэжэ, угаажа эхилдэг. Түрүүн баруун талынь захада байhан үнеэе hаажа дүүргээд, аппарадаа дары түргэн нүгөө тээнь гаргажа, зүүн захынь үнеэ hаажа эхилнэ. Баруун захын үнеэдые бүлтыень hаажа дүүргээд, тэдэнээ газаашань гаргажа, зүүн захынгаа үнеэдые hаажа захалдаг гуримтай. Энэ үедэнь тэрэнэй туhалагша «ёлочкын» баруун таладахи байрада ондоо, шэнэ бүлэг үнеэдые оруулжа hаахаар бэлэдхэдэг юм.

Бүлэг үнеэдые нэгэн доро hаажа дүүргэхын тула адлирхуу хэмжээнэй hү гарадаг үнеэдые бүлэг бүлэг болгожо илгадаг байна. Тингэhэнэйнгээ hүүлдэ тэдэнээ худхаруулдаггүй. Юуб гэхэдэ зэргэлжэ байгаад hаалгажа hураhан үнеэд бэе бэедээ дадажа, мүргэлдэхэгүй, номгон байха юм. Hаалишад үнеэдэй hүнэйнь хэр зэргэ гаража байhые шэлэй забhараар ходо хаража, шалгажа байха ёhотой. Тэрээн соонь хөөhэнэй ехэ болоходо хүхүүрнүүдыень байлгажа, дэлэнгэhээнь мулталха хэрэгтэй. Аппарадуудые хооhоор хүдэлгэжэ болохогүй.

Үнеэдые hааха хүдэлмэриие нигэжэ hаадгүйгөөр хүдэлгэхэдэ нилээдгүй ехэ бүтээсэтэй байха гээшэ. Машинаар hаалгажа hургахын тула оролдолго гаргажа, сохин наншангүйгөөр, зохидоор хандаха шухала. Түрүүн үнеэдые hаалгаха газартань оруулаад, талха таряанай зүйл эдюулжэ, абяанда дадхаахын тула агрегадаа ойро зуура хооhоор хүдэлгэхэ ёhотой. Тиигээд хоёр-гурба хоноод байхада тэрэнэйнгээ хүхүүрнүүдые үнеэдэй дэлэндэ шаггагалжа туршаха хэрэгтэй. Үнеэдые hааха вакуумай хүсэн 380—400 миллиметрhээ дээшэ байха ёhогүй. Тэрэнэйнь хүдэлсые (шахалга хабшалга) минута соо 50—80 импульсhээ түргэн болгожо болохогүй.

Үнеэдые hааха түхеэрэлгын резинээр хэгдэhэн хэрэгсэлнүүдые 10—15 градус дулаан газарта хадагалжа, hайнаар абажа ябаха ёhотой. Тэрээниие тоогоогүй hаа, тон шухала деталь, хэрэгсэлнүүдынь сагhаа урид элижэ, хахаржа hалаха ха юм.

Мухаршэбэрэй аймагта үнеэдые машинаар hааха хүдэлмэриие хаража үзөөд байхада, эндэхи түрүүшүүл В. А. Теслева, З. С. Сажина, У. Е. Матвеева гэгшэд энэ түрүү аргые нэбтэрүүлхын түлөө тон ехэ үүсхэл гаргаа гэжэ тэмдэглэмээр.

Тусхай зал барижа, тэндээ бүхы түхеэрэлгэ тодхохыень хүлеэнгүйгөөр, тэдэнэр үнеэдэйнгээ байра соо тиимэ «ёлочка» түхэлэй талмайнуудые хээд хүдэлгэжэ, тон hайн hайхан үүсхэл гаргаа. Хэзээшье үнеэдые hааха зал, тусхай түхеэрэлгэнүүд баригдаха байhаниинь элитэ. Теэд эдэ түрүүшүүл мүнөөнhөө үнеэдые машинаар hаажа hураад байхадаа нилээд ехэ ашатуhатай хэрэг хээ юм. Мухаршэбэрэй түрүү hаалишадай ажалай дүй дүршэлые хэрэглэн, колхоз, совхозуудай hаалиин бүхы фермэнүүдтэ үнеэдые оньhон аргаар hаадаг болохо ёhотойбди. Энэмнай мүнөөнэй ажабайдалай эрилтэ, партиин Программын эрилтэ бшуу.

Ю. ВИЗАНТИЙСКИЙ, В. ЕГОРОВ,
КПСС-эй обкомой инструкторнууд.
В. СУМЦОВ,
«Сельхозтехника» нэгэдэлэй главна инженер.

Hаалишан! Энэ дүй дүршэл ажалдаа хэрэглэ.

Мал адуулагшад — үбhэ тэжээл зөөжэ асараад, кормушканууд соо хэхэ, малай байра сэбэрлэхэ, дэбдихэрыень hэлгэхэ, газаахи хашаа соо сэбэр байлгаха, hаагдаха үнеэдые байраhаа гаргажа, hаалиин таhалга руу оруулха, ототой болоhон үнеэдые тодорхойлхо, тэдэниие искусственна үрэжүүлгын пунктда абаашаха, түрэхэ ойртоhон үнеэдые түрэлгын байрада оруулха, уhа халааха пеэшэ түлихэ.

Бригадир гү, али гүүртые даагша фермынгээ ажалые эмхидхэжэ, хүнэй хэhэн хүдэлмэриин тоо бүридхөөд, тэндэхи тогтомол гуримые сахин, мүн үбhэ тэжээл абажа, тэрэнээ табигдаhан рационой ёhоор малдаа хубаажа үгэдэг байна. Мүн hаалишадай hааhан hү тушаажа абаад, тэрэниие hүнэй заводто ашажа ябуулна. Тиихэдэ адууhа малай харууhан, тэжээл ямараар эмхидхэгдэнэб гэжэ шалгаха, бригадын гэшүүдэй дунда hуралсал эмхидхэхэ үүргэтэй юм.

Эндэ хүдэлмэриин үдэр долоон часhаа дээшэ болодоггүй. Бригадын гэшүүдые ээлжээгээр амаруулхын тулада халан абажа байха нэгэ хүн табигдадаг.

Үнеэдые оньhон аргаар hаахада hаалишадай ажал нилээд хүнгэрдэг байhаниинь мэдээжэ. Теэд энэмнай hаалиин фермэнүүдэй ажал хүдэлмэри бүхыдэнь оньhожоруулха зорилгын нэгэл хубинь гэжэ ажахын хүтэлбэрилэгшэд ойлгохо ёhотой. Тиимэhээ фермэнүүдтэхи бүхы ажал хүдэлмэриие гүйсэд оньhожоруулхын түлөө оролдохо хэрэгтэй. Үбhэ тэжээл зөөхэ, тэрэниие зохидоор хубаажа үгэхэ, малай байрада инженер Нурминскиин зохёоhон автоуhалуури тодхохо, байра, хуhамаг хорёо соохи аргал шэбхэ гаргаха, түхеэрэлгэнүүдые хэхэ шухала.

Хэрбээ фермэнүүдэй бүхы ажал хүдэлмэриие оньhожоруулаад, малаа уянгүйгөөр байлгадаг болоо hон аргаар hаадаг болоhоор hаянай гээшэ. Саашадаа тиимэ «ёлочка» тодхоходоо тэндэ hүнэй өөрөө гоожожо, нэгэ газарта сугларха амhарта табижа үгэхэ, мүн тэндэhээ үнеэдэй дэлэн угааха бүлеэн уhанай байха соргонуудые түхеэрхэ ёhотой. Машинаар hаалгын «ёлочка» түхэлэй түхеэрэлгэнүүдые тодхохын тула тусгаар типовой байра барижа, тэндээ үнеэдые оруулаад hааха зал, байраяа дулаасуулха котельнэ, hү суглуулха таhаг, тусхай насос, тэндэ хүдэлэгшэдэй амарха таhалга түхеэрхэ хэрэгтэй.

Теэд мүнөө дээрээ үнеэдэй машинаар hаалгажа hайса hуратарнь, тэрээндэ hаалишад, механигуудай дүршэжэ шадабаритай болоторнь, «Коммунизм», Заганай колхозуудайхидал адляар тиимэ түхеэрэлгэнүүдые үнеэдэй байра соо юрэл тодхоо hаа, дээрэ гэжэ hанагдана. Юуб гэхэдэ тиимэ түхеэрэлгэнүүд гаргаша багатай, ойролцоол 100—150 түхэригэй (аппаратурагүйгөөр) сэнтэй болодог байна. Зундаа үнеэдые машинаар hаахын тулада «УДС-1», «УДМ-8», «УДС-3» гэхэ мэтэ түхэлэй түхеэрэлгэнүүдые бэлшээри дээрэнь тодхоходо таарамжатай.

Мүнөө зун бүхы ажахынуудта үнеэдые hааха тусхай типовой залнуудые барижа, энэ жэлдэ хаа хаанагүй үнеэдээ оньhон аргаар hаадаг болохо ёhотойбди. Колхоз, совхоз бүхэнэй фермэнүүдтэ «ёлочка» түхэлэй, «ДАЕ-16» гэжэ түхеэрэлгэнүүдые худалдажа абаhанай үлүү. Харин ажахы бүхэн өөhэдынгөө хүсөөр малайнгаа байра соо тусхай шала бэлдээд, тэндэ, ямаршье түхэлэй аппарат табихадань хамаагүй.

Үнеэдые машинаар hаадаг болоходоо тэндэ хүдэлхэ хүнүүдые зүбөөр шэлэжэ табиха хэрэгтэ гол анхарал хандуулха ёhотой. Нэн түрүүн машинаар hаалгын мастернуудые болон механигуудые ажал дээрэнь hургажа, тэдэниие үнеэ hааха түхерэлгэнүүдэй түхэл болон тэдэнэй хүдэлмэриин гуримтай hайнаар танилсуулха шухала. Гадна тэдэниие яажа зүбөөр хүдэлгэхэб, хадагалхаб гэжэ заажа үгэхэ байна. Энэ түрүү онол аргые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ хэрэгые зооветеринарна хүдэлмэрилэгшэд бодотоор толгойлон, тэндэ ажаллагшадые машинаар hаалгада hургахын түлөө ехэхэн оролдолго гаргаха зэргэтэй.

«Ёлочка» түхэлэй түхеэрэлгэ тодхожо, үнеэдээ машинаар hаадаг болоhон Мухаршэбэрэй аймагай ажахынууд сооhоо Заганай колхозойхид энэ онол аргые зүбөөр хэрэглэжэ шадаа. Эндэ ахалагша hаалишан У. Е. Матвеевагай хүдэлдэг фермэдэ үнеэдые оруулжа hаадаг шалые байрынгаа тэг дунда түхеэрээд, сахануудые полhоо өөдэнь үндэрхэнөөр хэжэ, үнеэдэй байхада дэлэнгыень барижа хүхүүрнүүдые углахада зохистойгоор тодхонхой. Мүнөө нүхэр Матвеева өөрынгөө хоёр туhалагшадтай хамта 56 үнеэ hаана. Hаяар 100—110 үнеэ hаадаг болохо юм. Мүн эндэхи механик Т. И. Щербаковшье баhал шадамар бэрхээр хүдэлжэ, үнеэдые hаадаг түхеэрэлгэнүүдээ нэгэшье hаадгүйгөөр хүдэлгөөд, ходо сэбэрээр, hайнаар хадагалаад байдаг болонхой. Нүхэр Щербаков машинаар hааха гурим тухай хэдэн номуудые уншажа, өөрынгөө мэдэhэн, ойлгоhон юумэ hаалишадта заажа үгэнэ.

Аймагай «Победа» колхоздо тиимэ «ёлочка» түхэлэй түхеэрэлгэ тодхогдоhон аад, тэндэнь ажалай эмхидхэл, түлөөhэнэй гурим үшөөл хүсэд hайнаар табигдаагүй байhаар. Эндэ ахалагша hаалишан З. С. Сажина туhалагшатаяа хоюулан 87 үнеэ hаана. Hаалгын зал тусгаар байра соо тодхогдоhон аад, 12 үнеэнэй байха сахануудынь зургаа-зургаагаар ондо ондоо тээшэнь харуулагдажа хэгдээ. «Ёлочка» түхеэрэлгэнь миил гагнамал түмэрөөр хайша хэрэгээр холбогдонхой. Тиимэhээ малай ороод байха хашалта нарин түмэрнүүдынь иишэ тиишээ нугалагданхай аад, тэрээндэнь үнеэд бэеэ шулгална, гэмтэнэ. Колхозой правлени, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Ревенский энэ «ёлочкые» тодхожо хүдэлгэhэн нэрэтэй болоод лэ саашанхи бүхы хүдэлмэрииень комсомол басаган Зоя Сажинада даалгаад, hанаагаа амаршоо. Энэ басаган ажалда айхабтар ехэ абьяастай оролдосотойгоор хандажа, улам олон үнеэдые оньhон аргаар hаадаг боложо байна. Теэд мэргэжэл шадабари багатай дээрэhээ энэ аргые үшөөл хүсэд hайнаар хэрэглэжэ шаданагүй. Агаар шахаха түхеэрэлгын (вакуум) хү-

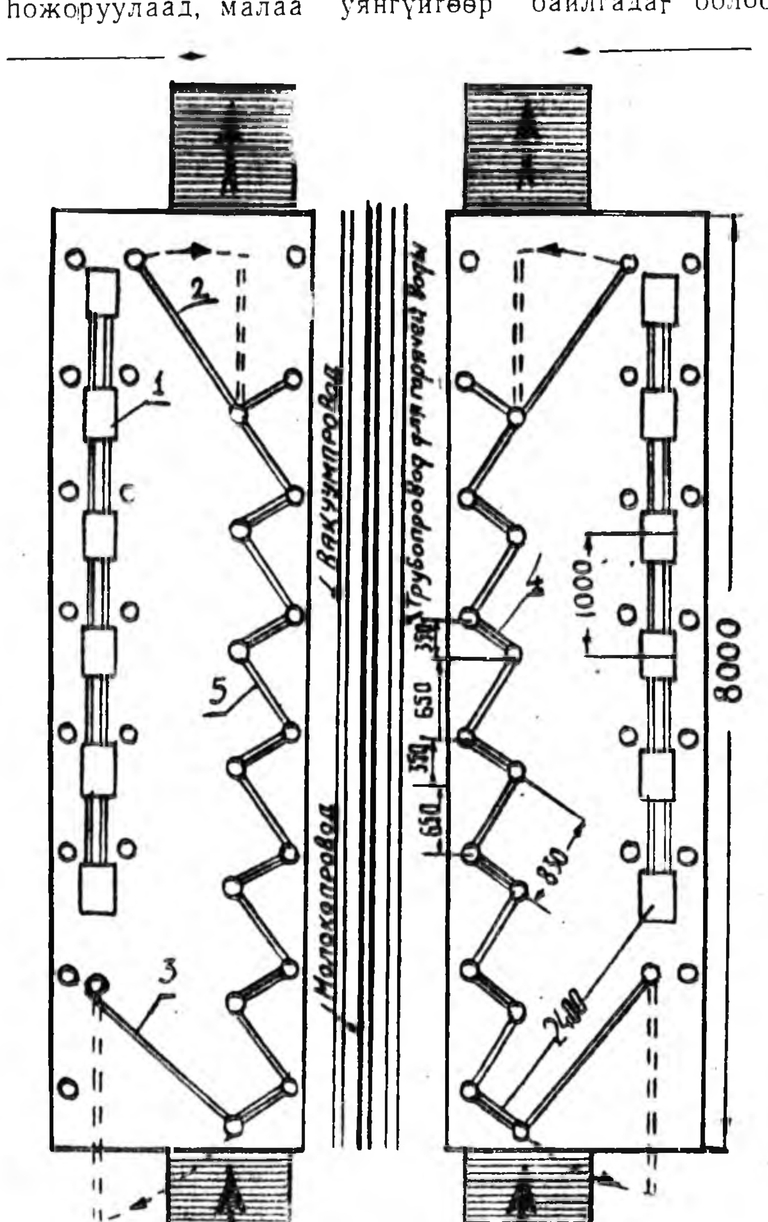

ҮНЕЭ hААДАГ «ЁЛОЧКА» ТҮХЭЛЭЙ ТҮХЕЭРЭЛГЭ.

1. Малда тэжээл үгэхэ кормушка
2. Малай гараха үүдэн
3. Малай орохо үүдэн
4. Фанерээр хэhэн хаалта
5. Түмэр хаалта

АКАТ
АКАТ № 7

ШЭНЭ ҺОНИН ҺҮҮЛЭЙ МЭДЭЭСЭЛ

ТОБШОХОНООР МЭДЭЭСЭХЭДЭ...

☆ **Шайбатай хоккей наадалгаар** эрхимлэжэ, республикын чемпион болохо зорилго урдаа табиһан команданууд һүүлшынхеэ уулзаба. Мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһан Закаменай «Труд» бүлгэмэй команда городой «Байкал» командые 7:1 гэһэн тоотойгоор шүүжэ, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө.

П. ИВАНОВ.

☆ **«Знамя Ленина» колхозой** залуушуулай дунда Жамсаран Банчинов эрхим һайн ажалаараа суурхадаг юм. Тэрэ 7-дохи класс дүүргэһэнэйнгээ удаа һаалишанаар ажаллажа эхилһэн байгаа. Энэмнай үнгэрһэн январь һарын дүнгөөр социалис мүрысөөндэ түрүүлбэ.

Д. БАДМАЕВ.

☆ **КПСС-эй Ахын райком, аймгүйсэдком** аймагайнгаа соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэри шалгаха һара соносхобо.

Һайнаар ажаллаһан клуб, библиотекэ болон бусад соёл гэгээрэлэй гуламтануудта барюулагдаха шан тогтоогдоо.

В. ГАЛСАНОВ.

☆ **«Гагаринагай фабрика».** Иимэ үгэ хэдэн арбаад жэлэй саада тээ Баргажанда дэлгэрһэн юм. Ушарынь тус аймагай Кировэй нэрэмжэтэ загаһа барилгын колхозой гэшүүн Дарья Гагарина өөр дээрэ дэлгэхэ дэбисхэр нэхэдэг. Тэрэ мүнөө 75-тай болобошье, дуратай ажалаа орхидоггүй.

К. ДИМОВ.

☆ **«Урожай» бүлгэмэй** Бичурын, Тарбагатайн аймагуудай спортсменүүд хирэ хирэ болоод лэ хоорондоо мүрысөө хэжэ байдаг. Һаяхан Бичурада айлшаар ерэһэн Тарбагатайн хоккеистнүүдэй команда нютагай спортсменүүдтэй нүхэрэй ёһоной уулзалга үнгэргөө. Айлшадай түлөөлэгшэд энэ мүрысөөгөө 2:1 гэһэн тоотойгоор шүүһэн байна.

Г. АШИРОВ.

ШАЛГАРАГШАД

Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, Облпрофсоведэй Президиум республикын промышленна предприяти, барилгын организацинуудай дунда дэлгэрһэн 1961 оной дүрбэдэхи кварталай социалис мүрысөөнэй дүн гаргаба. Нютагай промышленностиин министерствын коллективүүдэй дундаһаа Улан-Удын оёдолой фабрикын хүдэлмэришэд шалгараа. Тиигэжэ эдэнэр республикын Министрнүүдэй Соведэй, Облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан туг нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар абаба. Мүн энэ кварталда һайн амжалта туйлаһан Улан-Удын хилээмэнэй комбинадайхид хоёрдохи мүнгэн шан абаха болонхой.

Каменскдахи хилээмэнэй табадахи комбинадай хүдэлмэришэд гурбадахи мүнгэн шанда хүртэһэн байна.

Тэрэшэлэн Улан-Удын хилээмэнэй нэгэдэхи, Галуута-Нууртахи хилээмэнэй дүрбэдэхи комбинадуул, Ардасанай модошод һайнаар ажаллаа гэжэ тэмдэглэгдэбэ.

ТЕАТР „Демон“

Ленинэй орденто оперо болон баледэй театр мүнөө жэлдэ репертуарна шэнэ программатай болонхой. Уржадэр үдэшэлэн театрын коллектив ородой агууехэ поэт Михаил Юрьевич Лермонтовэй поэмээр найруулагдаһан Антон Рубинштейнэй «Демон» гэжэ оперо табижа, зал соо олоор суглаһан зониие һонирхуулан хүхеэбэ, эрхим гэгшээр гүйсэдхэбэ. Оперын зураглал бүхэнөөр харагшад баясажа, ёһотой уран һайханиие альга ташалгаар хүндэлбэ.

БурАССР-эй габьяата артист Владимир Бамбацыренов—тус оперын режиссер бэлиг шадабаряа яһала харуулжа шадаа.

Демонние В. Белов, Тамарые— А. Бурлак, Синодалые РСФСР-эй габьяата артист А. Арсаланов, Гудалые СССР-эй арадай артист Л. Линховоин гэгшэд һонирхолтойгоор гүйсэдхөө.

Оперын хүгжэмые дирижер В. Успенский удамаршалан зэдэлгээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Демоной рольдо артист В. Белов наадажа, (доро зүүн гарһаа) Гудалые СССР-эй арадай артист Л. Линховоин, Тамарые А. Бурлак, няниие артист Р. Андронова гэгшэд гүйсэдхэжэ байнад.

Даши ДАМБАЕВ.

Һайн ханаан, һайхан сэдьхэл

Олониитын гурим журамда таарахагүй ябадал гаргаһан зарим нэгэн хүнүүдые сатирын сонходо няадаг, хэблэлдэ тунхагладаг байнабди. Социалис ёһо гурим эблэгшэдые шангаар шүүмжэлжэ, заларуулан заһаруулха гээшэ коммунис байгуулалтын гол зорилгонуудай нэгэн болоод байһаниинь мэдээтэй. Гэхэ зуура, шэн габьяата баатаршалга гаргаһан хүнүүд тухай, хүсэ шадалаа, эрдэм мэргэжэлээ ниитын хэрэгтэ сүм зорюулдаг, эсэхэ сусахыешье мэдэнгүй ажалладаг гайхамшаг баатарнууд тухай баһал үргэнөөр бэшэхэ, алдаршуулан магтаха, тэдэнэй жэшээе бүгэдын шадабари болгохо гэжэ оролдохо уялгатаймнай элитэ.

НЭГЭТЭ ҮДЭШЭ ҺЭН

Энэ бишыхан статья дотороо Улан-Удын кооперативна училищиин комсомол студентнэр — **Иван Федорович Казарикин Леонид Пантельмонович Жарников** хоёрой арюун һайхан габьяа гаргаһан тухай тобшохоноор бэшэхые хүсэнэб. Элэ нүхэд энэ жэлэй январиин һүүл багта, нэгэ үдэшэлэн Үдын урда бэе ошоод бусажа ябаба. Тиихэдэнь нэгэ танигдаагүй эхэнэр гүйжэ ерээд, тэрүү хүн мүнгэнэй сүүмхыем абаад гүйшэбэл гэхэ зуураа, Үдэ мүрэн хударˋ харайжа ябаһан хүн тээшэ зааба. Үнөөхи хоёр комсомолшууд тэрэ хулгайшанай хойноһоо намнажа, уданшьегүй бариһан байна.

Хохидогшо Бутусинагай сүүмхые буляагшань «Дорстрой» управлениин хүдэлмэришэн, Улан-Удын Ленинэй үйлсын № 47-до байратай, 1927 ондо түрэһэн Михаил Терентьевич Паньков гэдэг байшюо. Зоригтой хоёр комсомолшууд хулгайшан Паньковые Октябрьска райсоведэй гүйсэдкомой милициин таһагта тушаажа, нүхэр Бутусинада мүнгэтэй сүүмхыень бусаалгуулаа. Мүрдэлгын хэгдэхэдэ элирһэнэй ёһоор, мүнөөхи Паньков энэнэй урда тээ һаяшаг үшөө нэгэ тонуул хэһэн байба. Гэмтэ ябадалайнгаа түлөө М. Т. Паньков хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаа.

Иигэжэ үнэн сэхэ сэдьхэлтэй хүнүүдэй ашаар, дээрмэшэ этэгээд баригдаһан байна.

Н. Киреев,
милициин майор.

Түүхэтэ медаль

Генерал-майор Николай Михайлович Пржевальский Центральна Ази худар научно-шэнжэлэлгын аяншалгаар дүрбэдэхеэ ябажа ерэһэнэйнгээ удаа һүүлшын гэхэ гү, али дүрбэдэхи аяншалга тухайгаа бэшэжэ тухагүй һуугаа һэн гэхэ. Тэрэ гэһээр 76 жэл үнгэрбэ. Алдарта аянша-натуралистын хэһэн бүтээһэн хэрэг үйлэнь тэрэ үеэр эрдэм шэнжэлгын ажалда айхабтар ехэ шэнэ зам табилсажа үгэһэн байна. Тиихэдэ тон ехэ нэлтэтэ хэһыень тэмдэглэн ородой эрдэмтэдэй императорска академин дурасхаалта медаль хэхэ тухай тогтоол баталһан байгаа. Тус медалиин нюур таладань «1886 он. Николай Михайлович Пржевальскида, эрдэмтэдэй императорска академи» гэжэ бэшээтэй. Тэрэнэй ара таладань «Центральна Азиин байгаалиие түрүүшынхеэ шэнжэлэгшэдэ» гэжэ бэшэгдэнхэй.

Эрдэмтэдэй императорска академиин хүндэтэ гэшүүн болоһон Н. М. Пржевальский энэ медаляар 1886 оной декабриин 29-дэ шагнагдаһан байгаа.

М. Бакутин,
биологиин эрдэмэй кандидат.

ЭНЭЭНИИЕ УНШАА ҺЭН ГҮТ?

ХҮН БҮХЭН АЖАЛ ХЭХЭДЭЭ нюдэнэйнгөөл ашаар бүтээдэг, хэдэг ааб даа. Нюдэнэй 90 процентнь хүнэй ажалда хабаадалсадаг байна. Дунда зэргээр сүүдхэдээ 15—18 час хүдэлдэг юм.

АЛИХАН, байн байн дулаасуулагдаһан 150—160 градус халуун агаар соо ойро зуурхана хүн байжа шададаг.

ХҮН СҮҮДХЭДЭЭ 2,5 ЛИТР уһа хэрэглэдэг. Энэнь хүнэй бэеын хэмжүүрэй 3 процент тухай болодог. Тиихэлэ загаһан өөрынгөө бэеын хэмжүүрэй зэргэ уһа хэрэглэдэг.

Эрдэмтэдэй тодоруулһанай ёһоор, арба мянган жэлэй саада тээ замбуулин дэлхэй дээрэ ойройдоо нэгэ миллион хүн байһан гэхэ. Мүнөө манай планетэ дээрэ хоёр миллиард 700 миллионһоо дээшэ хүн ажаһууна.

„НЕДЕЛЯ» ГЭҺЭН ҮГЫН түрүүшынь удха «юумэ бү хэ», «ажал бү хэ» гэһэн удхатай. Анхан энэ үгэ бии болоходоо воскресени гэжэ үгэтэй адли байгаа. Мүнөө «Неделя» гэһэн үгэмнай поляк, украин, болгар болон бусад славян хэлэндэ үлэнхэй.

(«Техника молодежи» журналһаа).

ХҮНДЭТЭ АЙЛШАД

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай уряалаар Монголой Арадай Республикын Улан-Батор хотын багшанарай институдай бүлэг студентнэр Улан-Удэ ерэһэн юм. Хүндэтэ айлшад институдай студентнэртэй танилсахатайгаа хамта, эндэхи лаборатори, мастерскойн ажалтай танилсаа. Тэрэшэлэн ниислэл хотымнай һургуули, музей, предприятинуудаар ябажа танилсана. Мүн телестудиин ажал, хүдэлмэриие һонирхожо хараһан байна.

Улан-Удын 65-дахи һургуули хэр угһаа хойшо хүршэнэртэйгөө халуун хани барисаатай юм. Эндэхи пионернүүдэй комнато сооhь МНР-эй мэдээжэ ажал-ябуулагша Сүхэ Баторай дүрэ зурагынь бии. Тэрэ зурагые Улан-Баторай нэгэдэхи дунда һургуулиин һурагшад айлшалжа ерэхэдээ бэлэглэһэн түүхэтэй, тэдэ мүн 65-дахи дунда һургуулида айлшалаа. Пионернүүд МНР-эй түлөөлэгшэдөөр дамжуулан Монголой пионернүүдтэ халуун зүрхэнэй амар мэндэ хүргэхыень гуйһан байна.

Н. Крашневский.

Зураг дээрэ: (зүүн гарһаа) айлшад Лхагвасурэн, Бурядай АССР-эй габьяата багша Н. М. Ангелейко, Басандорж, делегациин хүтэлбэрилэгшэ Адьяа гэгшэд химеэр һурагшадай хэһэн прибор хаража байна.

Авторай фото.

Хилын саанаһаа

Ю. А. Гагарин— Фамагуста городой хүндэтэ эрхэтэн

НИКОЗИ, февралиин 16. (ТАСС). Дэлхэй дээрэхи түрүүшын космонавт Юрий Гагарин Кипрын Фамагуста городой хүндэтэ эрхэтэнээр һунгагдаба. Энээн тухай городой хүн зоной ехэ митинг дээрэ мэр Пуйурос соносхоо. Фамагустын хүндэтэ эрхэтэнээр һунгагдаһан тухай документые Ю. А. Гагаринда Пуйурос барюулаа.

Бүгэдэниитын эб найрамдалай түлөө арадуудай тэмсэлдэ уран зохёолшодой дүүргэхэ үүргэ

КАИР, февралиин 16. (ТАСС). Ази, Африкын оронуудай уран зохёолшодой хоёрдохи конференци үсэгэлдэр үдэшэ хүдэлмэреэ дүүргээ.

Хэдэ хэдэн шухала асуудалнуудые, тэрэ тоодо империализм болон колониализмда эсэргүүсэн, национальна бэеэ даанхай байдалай, бүгэдэниитын эб найрамдалай түлөө Ази, Африкын оронуудай арадуудай хэжэ байһан тэмсэлдэ уран зохёолшодой дүүргэхэ үүргэ тухай асуудалые конференци зүбшэн хэлсээ.

Афро-Азиин арадуудай эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай, хүгжэлтын түлөө тэмсэлэй тугые бүри дээшэнь үргэхын тулада Ази, Африкын оронуудай уран зохёолшодтой һаналаа нэгэдүүлхыень, дэлхэйн бүхы оронуудай уран зохёолшодые конференцидэ хабаадагшад уряалаа.

Таиландын сэрэгүүд Лаосой хилэ дээрэ асарагдана

НЬЮ-ЙОРК, февралиин 16. (ТАСС). Лаосой хилэ шадарай Меконг гэжэ мүрэнэй зүбшан оршодог провинцида байдаг сэрэгүүдээ Таиланд ондоо тээшэнь абаашаа.

Байраяа һэлгэхэ тухай захиралта абаһан эдэ сэрэгүүд февралиин 13-да Нан провинциин Чиенкан райондо, Лой провинцида болон Након-Паном провинцида ошожо байрлаа гээд ЮПИ агентство мэдээсэнэ.

Лаосой Нам-Та городһоо ойройдоол 80 километрын газарта Нан провинци оршодог юм. Энэ городто Лаосой хаанта правительствын сэрэгүүдэй болон Холбоото Штадуудай мүн Таиландын дэмжэдэг, Фуми Носаванай — Бун Умай үймөөшэдэй хоорондо тулалдаан боложо байнхай.

Дж. Кеннеди пресс-конференци хэбэ

ВАШИНГТОН, февралиин 14. ТАСС-эй корреспондентнүүд В. Вашедченко, М. Сагателян гэгшэд мэдээсэнэ:

Президент Дж. Кеннедиин ээлжээтэ пресс-конференци эндэ һая үнгэргэбэ. Подполковник Гленные һуулгаһан замбуулин дайдын онгосын табигдаһанай һүүлээр энэ пресс-конференци зарлагдаха ёһотой байгаа. Теэд «онгосын бууха газарта сагай уларилай таарамжагүй» байһанһаа тэрэнь дахин табигдабагүй. Иигэжэ президент Кеннеди замбуулин дайдын онгосын табигдаһан тухай һанамжаяа хэлэхэ аргагүйдэбэ.

Энээнтэй дашарамдуулан, пресс-конференцидэ байһан корреспондентнүүдэй нэгэн президентһээ асуудал һураба. Замбуулин дайдын онгосо табилгые хабар болотор хойшолуулаа һаа дээрэ бэшэ гү? Юуб гэхэдэ, хабартаа, сагай уларил угаа таарамжатай байха болоно гэжэ тэрэ корреспондент һанамжалаа. Замбуулин дайдын тэрэ онгосые табилга 8 дахин хойшолуулагдаа. Тиимэһээ космонавтын бэедэ энэ ушар муугаар нүлөөлөө бшуу гэжэ корреспондент нэмэжэ хэлэбэ.

Корреспондентын энэ һанамжые би өөрөө зүбшөөнэб гэжэ президент Кеннеди хэлэһэн байна. Зүгөөр космонавтые һуулгаһан ракетые табиха болзор Канаверал тохойн мэргэжэлтэд тогтоохо байна. Би тэдээндэ иимэ эрхэ үгөө һэм гэжэ Кеннеди үргэлжэлүүлбэ.

Гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалга тушаа США-гэй президент һанамжаяа хэлээ. Гүрэнүүдэй багашаг зэргэтэй түлөөлэгшэдэй хэлсээ баталха тухай үгэеэ ойлголсоһоной һүүлээр правительствонуудай толгойлогшонор уулзажа, тэрээниень эсэслэн, тусхайта ёһоор һайшааха байгаа гэжэ тэрэ һанамжалба. Үгышье һаа «маанадые, бултыемнай дайн байлдаанда хабаадуулхаар ехэ бэрхэшээлэй» тохёолдоо һаань, правительствонуудай толгойлогшонор уулзажа болохо байгаа гээд тэрэ хэлэбэ.

«У-2» түхэлэй самоледой летчик Ф. Пауэрсые Советскэ Союзай сүлөөлһэндэ баярланаб гэжэ пресс-конференциин боложо байхада президент мэдүүлбэ. Уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулха шэнжэ тэмдэг энээнэй болохо һаань, бүришье ехээр баярлаха һэм гээд тэрэ нэмэбэ.

СССР-эй Верховно Соведэй хүтэлбэрилэгшэд П. П. Лобанов, Я. В. Пейве гэгшэд парламентска делегацинуудые бэе бэедээ эльгээлсэхэ тухай дурадхал оруулаа һэн. Энээн тушаа президент ямар һанамжатайб гэжэ «Известия» газетын корреспондент һураба.

Иимэ делегацинуудые бэе бэедээ эльгээлсэхэ асуудалые конгресс шиидхэхэ ёһотой гэжэ Кеннеди тэмдэглээ.

Катангын можо бологшодой шэнэ үйлэ хэрэг

НЬЮ-ЙОРК, февралиин 16. (ТАСС). Конгын Республикын премьер-министр Адула Чомбе хоёрой үнгэрэгшэ жэлэй декабриин 20-до Китондо баталһан 8 пункттай договорые Катангын провинциальна суглаан февралиин 15-да «эсэслэн баталаа» гэжэ Элизабетвильдэ хуулитаар соносхогдоо.

Энэ хэлсээнэй ёһоор, нэгэдэмэл республика бологшо ороной бүхы газар дээрэ централъна правительствын засагые мэдэрхэ, Катангын жандармериие президент Касавубу гэгшын мэдэлдэ үгэхэ. Конго тушаа Аюулгүйн Соведэй баталан абаһан шиидхэбэриие «дүүргэлтэ болголгодо туһалха» гэһэн уялга Катангын можо бологшодой толгойлогшо абаһан байгаа.

Китондохи хэлсээе «эсэслэн баталалга» Катангые республикатай нэгэдүүлхые Чомбе зүбшөөгөө гэһэн удхатай бэшэ юм. Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондентын Элизабетвильһээ дамжуулһанай ёһоор провинциальна суглаан дурсагдаһан хэлсээе баталхадаа бүхэли гурбан хуудаһан дээрэ элдэб эрилтэнүүдые хэһэн байха юм. Мүнөө хүсэндөө байһан үндэһэн хуулиин ёһоор Конго— нэгэдэмэл республика гэжэ соносхогдоһон байха юм. Энэ үндэһэн хуулиие федеральна конституцяар һэлгэхэ тухай Катангын «хуули гаргагшад» эрилтэ хээ. Конгые федеральна гуримтай болгохо гээшэ республикые хуби болгон хубаарилха гэһэн удхатай байхаһаа гадна, Катангада урда мэтэ эзэрхэжэ байха арга «Юньон Миньер» гэжэ компанида олгохо болоно.

Уланүдэ хэлэнэ, харуулна

Мүнөөдэрэй телевидениин программа

18.00 — «Аркадий Гайдарай зохёолой герой экран дээрэ» гэһэн һургуулиин наһанай үхибүүдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 19.50—«Партиин уряагаар» гэһэн хроникальна фильм. 20.10—«Вердиин хүгжэм экран дээрэһээ зэдэлнэ» гэжэ централъна телестудиин зохёоһон фильм. 21.00—«Битва в пути» гэһэн уран һайханай фильмын хоёрдохи серинь харуулагдаха. 22.30—Февралиин 19-нэй программа.

Үймөөшэдэй добтолго сухарюулагдаба

ХАНОЙ, февралиин 16. (ТАСС). Сиенг-Куанг провинци руу шурган ороһон Лаосой үймөөшэдэй сэрэгүүдэй гурбан рото Фу-Сандахи патриотическа хүсэнүүдтэ һаяхан добтолго хээ. Добтолгонь сухарюулагдаһан байна. Үймөөшэдэй зүгһөө 20 хүн алуулһан, шархатаһан байха юм гээд «Голос Патет-Лао» гэжэ радио мэдээсэнэ.

США-да ээлжээтэ тэһэлэлгэ хэгдэбэ

НЬЮ-ЙОРК, февралиин 16. (ТАСС). Невада Штадтахи полигон дээрэ үсэгэлдэр ядерна түхеэрэлгэ дахяад газар доро тэһэлэгдэбэ гэжэ США-гэй атомай хүсэнэй талаар комисси соносхоо гээд Ассошиэйтэд Пресс агентство мэдээсэнэ. Энэ халаа Холбоото Штадуудай мүнөө үедэ хэжэ байһан туршалгын 14-дэхи тэһэлэлгэ болоно.

Магт[...]

ИЖЕВСК. Энд[...] гэһэн национальн[...] рүүшынхеэ табигд[...] тиин АССР-эй аж[...] баясуулһан, һонир[...] байна. Аяар Ижев[...] удхатай бэшэг ю[...] дэхэ бологдооб [...] баледтэ Бурядай[...] оперо, баледэй те[...] жүүлһэн Буряд[...] габьяата артистка[...] лунова хабаадал[...] ледэй гол герой[...] роль харагшада[...] татаа.

Республикымнай[...] һүүлэй үедэ Гал[...] дээрэ гаража ерэ[...] суу илдам дулаах[...] бурят арадай [...] дамжуулан бүхы [...] та халуун зүрхэн[...] рые хүргэжэ бай[...]

М.[...]
Удмуртиин [...] институ[...]

Армени[...] композиторнуу[...]

ЕРЕВАН, фе[...] (ТАСС). Армени[...] торнуулай V съ[...] эндэ нээгдээ. Т[...] мэридэ хабаадал[...] олон тоото айл[...] гай, Минскын, [...] най, Харьковай, [...] скын, Улан-Уды[...] Бакугай болон [...] городуудай хүгж[...] вын ажал-ябуу[...] ванда ерээ.

Сагай у[...]

Гидрометбюрогой ёһоор, мүнөөдэр [...] торнай үүлэтэйшэг [...] нютагуудта бага [...] хо. Баруун зүгһөө [...] хилха. Улан-Удэ [...] гүүр 10—12, үдэр[...] хүйтэн болохоор [...]

Февралиин 19[...] нүүдтэ республика[...] тэйшэг байха, саһ[...] бүхэнһөө һулаха[...] Һүнииндөө 10—15, [...] градус хүйтэн бай[...]

Редакторай
С. Б. БАЛЬЖ[...]

Манай адрес, телеф[...]

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул Лени[...]
ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. [...] 32-74, ответ. секретаря — 27-37, отделов: парти[...] пропаганды — 24-74, сельского хозяйства и сов[...]тельства — 47-59, промышленности и транспорта[...] — 35-14, культуры — 34-05, писем и рабселько[...] отдел переводов и корректорская — 35-95. б[...] 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства культ[...] АССР.

Н00602.